

ELAN

naša SMUČINA

LETNIK 18

ŠTEVILKA 3

8. MAREC 1979

Edvard Kardelj bo večno živel

Ni ga več, velikana naše samoupravne socialistične stvarnosti tov. Edvarda Kardelja – pa vendar je še vedno med nami. Omagalo je telo pod težo bolezni, živi pa njegov duh, njegova misel, kot izvirni studenec iz katerega bomo vedno pili vsebino njegovega dela. Za nas ni umrl, za nas bo večno živel!

S to tolažbo smo sprejeli žalostno vest tisto soboto v februarju, ko je zatisnil oči. Zapustil nam je bogato dediščino, neprecenljive vrednosti. Na nas je, da je ne zapravimo, temveč oplemenitimo z našimi deli in to tudi obljubljam.

Ta misel je prevevala v govoru na razširjeni žalni seji Del. sveta delovne organizacije in na žalnih komemoracijah na vseh 39 delovnih skupinah v ponedeljek, dan pred pogrebom, kjer smo vsi delavci poča-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zaključni računi 1978 sprejeti

Obravnava zaključnih računov TOZD – DS za leto 1978 je bila zelo temeljita

3. stran

4. stran

DG – 100 Elan – brezhiben polet

Edvard Kardelj bo večno živel

(Nadaljevanje s 1. strani)

stili spomin narodnega heroja in junaka socialističnega dela tov. Edvarda Kardelja z enominutnim molkom in naslednjimi besedami:

10. februar bo zapisan v kroniki slovenskega in jugoslovanskega naroda s črnimi črkami. Smrt je presekala plemenito in ustvarjalno življenje enega največjih mož naše socialistične revolucije, pa ne samo naše, tudi mednarodnega delavskega in svetovnega neuvrščenega gibanja. Preblizu nam je, vse preveč je njegovo delo, vse njegovo

stema in o združenem delu in v njegovih spominskih zapisih. Ta testament naj nam bo osnovno vodilo pri črpanju idej in poti pri nadaljnjem razvijanju naše samoupravne prakse in še veliko več, da te ideale s pronicljivo vztrajnostjo, z neomajno zvestobo ter s politično hrabrostjo in modrostjo lahko tudi uresničimo.

Z njegovo nenavadno osebno skromnostjo so povezana orjaška dejstva, ki pomenijo usodo milijonskih množic. Pred dobrimi petdesetimi leti se je prvič prikazal v javnosti, a že hip zatem je bil med obnovitelji

boki čut za nujnost demokratičnega razvoja socializma na temeljih samoupravljanja in za resnično vlogo delavskega razreda kot instrumenta vladavine tega razreda samega, ne pa oblasti v njegovem imenu. Na tem temelji njegov dosledni, trajni in odločni boj proti vsem oblikam birokratskega pačenja vloge in funkcij oblasti v socialistični družbi. Zato je vedno poudarjal kontinuiteto v demokratičnem samoupravnem razvoju naše družbe, tako da bi ustvarili takšno družbeno skupnost, v kateri bo človek prost izkoriščanja, kakor tudi podrejanja kakršnemu koli monopolu.

Revolucionarno delo tovariša Kardelja je doživelo svoj popoln izraz tudi na področju razvoja družbenogospodarskih odnosov in materialnega razvoja naše družbe, ki se kaže v znanstvenem utemeljevanju družbenogospodarskih odnosov izraženih v ustavnih spremembah iz let 1971 in 1974 in izpolnjenih v zakonu o združenem delu in drugih zakonih o našem družbenogospodarskem sistemu in razvoju delegatskega sistema. Njihovo bistvo je v tem, da je z neposrednim povezovanjem dela z odločanjem o sredstvih za proizvodnjo v družbeni lasti postal neposredni proizvajalec gospodar svojega dela, njegovih pogojev in rezultatov in da na tej osnovi odloča o celovitosti odnosov v družbeni reprodukciji.

Njegova vloga in pomen na področju razvijanja in uveljavljanja samoupravnih odnosov v organizacijah združenega dela in v vseh ostalih oblikah naše družbene stvarnosti je neocenljiva. Razvoju samoupravljanja v naši družbi je dal neizbrisen pečat, ki bo tudi prihodnjim rodovom služil kot vir osnovnih izho-

dišč na poti k popolni osvoboditvi človeka in kot pravi sam: »Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična partija. Srečo si človek ustvari samo sam. Avangardne sile socializma in socialistična družba ima potemtakem lahko samo en cilj – da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih bo človek kar najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko – na podlagi družbene lastnine proizvodnih sredstev – svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. To je samoupravljanje.«

Revolucionarna osebnost tovariša Edvarda Kardelja je postala izraz naprednih stremeljenj delavskega razreda in človeka in je na vseh zgodovinskih prelomnicah vplivala na sprejemanje takšnih naprednih in humanih odločitev, ki so naši revoluciji prinašali nove uspehe in zmage. Tovariš Edvard Kardelj je s svojim življenjem, bojem in ustvarjalnostjo simbol neizčrpne moči našega revolucionarnega gibanja socialističnega samoupravljanja in človekove osvoboditve.

Tako kot se je tudi sam po pravici ponašal z zgodovinskimi pridobitvami naše revolucije, se bomo tudi mi, vsi delovni ljudje Jugoslavije, ponosni na njegovo zgodovinsko osebnost in revolucionarno delo, na svojega heroja narodnoosvobodilne vojne in junaka socialističnega dela tovariša Edvarda Kardelja. Njegov revolucionarni lik in delo bosta navdihovala današnje kakor tudi bodoče generacije pri nadaljnji graditvi naše samoupravne družbe, kakor tudi za vse tiste, ki se bojujejo za svobodo, napredek, mir in enakopravnost vseh narodov na svetu.

Na naslove CK ZKJ Beograd, CK ZKS Ljubljana in Predsedstvo SFRJ Beograd smo poslali ob smrti tovariša Edvarda Kardelja žalni telegram sledeče vsebine:

Z žalne seje ob smrti tovariša Edvarda Kardelja

življenje povezano z našo politično stvarnostjo, da bi se lahko v teh dneh, ko so naša srca napolnjena z grenko bolečino, zavedali veličine izgube, ki nas je doletela. Ne moremo še dati na tehtnico zgodovine njegovega življenjskega dela, Kardeljevo usmerjenost socialističnega samoupravljanja, njegov pogled na socializem, kakršen prodira skozi pore starega sveta s tako silovitostjo, da postaja njegova lastna navzkrižja tudi temeljna navzkrižja sodobnega sveta.

Ko tako razmišljamo o življenju in delu, o pomenu in vrednotah tovariša Kardelja, se nenadoma ustrašimo silne praznote, ki je z njegovo izgubo nastala za slovensko ljudstvo, za socialistično Jugoslavijo, za neuvrščenost in za ves demokratični svet, v katerem pa divjajo vojne tudi med socialističnimi državami. Zavedamo se, kako silno smo odgovorni za to, da v republikah in v Zvezi komunistov s tovarišem Titom in ob njem ohranimo in zagotovimo nadaljevanje političnega, gospodarskega in kulturnega napredovanja Jugoslavije in njene varnosti. Zavedamo se teže in vrednosti Kardeljevega testamenta v knjigah o smerih razvoja političnega si-

komunističnega gibanja, ki je potlej z revolucionarnim zamahom naše stoletje spremenilo v čudovito in hrati nedvomno stvarnost. Bil je oče slovenske partije, rojene na Čebinah, in istočasno že daljnovidni snovalec nove družbe mnogo širših razmerij. Tovariš Edvard Kardelj je bil strateg jugoslovanske osvoboditve, načrtovalec naše nove skupnosti, utemeljitelj socialističnega samoupravljanja v teoretičnem in praktičnem smislu. Bil je vedno in do zadnjega diha voljan in prepričan v smiselnost boja za nacionalno in človeško svobodo in neodvisnost, za stvar revolucije in socializma, za mir in družbeni napredek v svetu.

Tovariš Edvard Kardelj je razvijal teorijo in prakso izgradnje naše ljudske oblasti kot posebne oblike diktature proletariata in organiziranja bratske skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije. Nikoli ni ločeval teorije od prakse. V njegovih teoretičnih delih in praktični dejavnosti pri ustvarjanju novih družbenoekonomskih odnosih mu je bila vedno izhodišče zavest o zgodovinski misiji delavskega razreda in globoka vera v ustvarjalno moč ljudskih množic, vera v človeka. Odtod tudi njegov glo-

Globoko in boleče nas je presunila vest, da se je končala častna življenjska pot tovariša Edvarda Kardelja.

Ne najdemo besed s katerimi bi lahko v tem trenutku izrazili izjemno velik prispevek, ki ga je tovariš Edvard Kardelj dal naši partiji, naši revoluciji, neodvisnosti, samoupravnemu socializmu in ugledu naše države v svetu. Njegov lik neomajnega revolucionarja, ki je vse življenje posvetil uresničevanju idealov in stremeljenj delavskega razreda, plemenita osebnost, obstojata globoko v nas vseh, v vsakem človeku in bosta vzor mnogim generacijam. Zapuščina njegovih vizij in idej nas zavezuje, da bomo dosledno uresničevali naloge na področju samoupravnih socialističnih odnosov in delegatskega sistema kot so načrtana v njegovih zamislih in delih.

KOLEKTIV ELAN BEGUNJE

Zaključni računi 1978 sprejeti

— Izvoz za 28 % večji kakor leta 1977,

— Razmerje izvoza do uvoza je doseženo 1,26,

— Rezultati dela bi bili lahko še boljši, če bi posvetili več časa organizaciji dela, vsakdo pa čutil potrebo po dobrem in odgovornem delu.

Obračun gospodarjenja za leto 1978 ima poleg že običajne teže narave stvari, tokrat tudi splošno publiciteto, če temu lahko tako rečemo. Zakaj, ker vedno želimo nekaj novega in vedno znova pozabljamo, da le gradimo na temeljih, ki jih samo dograjujemo in izpopolnjujemo. Sodimo, da so bili zaključni računi v gospodarstvu vedno poseben trenutek, ko smo se vsi zamislili, naredili obračun in postavili cilje za v bodoče. Če smo letos to storili tudi širše družbeno podprti, potem še ne moremo zaključiti, da je uspeh podan, kvaliteta je v nas samih.

Uvod

Leto 1978 je prav gotovo izredno pomembno za Elan kot celoto in vse njegove temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost. V tem letu beležimo tri velike in pomembne pridobitve:

1. Čeprav šele v predzadnjem postopku, so v dveh letih obstoja vse naše temeljne organizacije polno začele živeti na področju samoupravnega pravnega življenja, smelo pa so zakorakale tudi v merjenje in ugotavljanje rezultatov dela skladno z zakonom o združenem delu;

2. Posebej velja naglasiti, da se nismo organizirali po kopitu, ampak sledimo in želimo zajeti v ta proces svojo bit; Zato pa rabimo tudi več časa ob takim ravnanju.

3. V Avstriji na Koroškem stoji naša nova tovarna, ki nam bo dajala letno do 190.000 parov smuč, naša udeležba v vseh dosedanjih naložbah vanjo znaša 99,33 %.

V Begunjah smo pristopili k izgradnji nove proizvodne hale smuč, ki nas bo veljala ca. 130 milijonov dinarjev, z njo pa bomo pridobili nove kapacitete za proizvodnjo smuč.

Pregled gospodarjenja

— Zunanji in notranji vplivi na rezultate gospodarjenja

Elan kot celota je pretežno izvoznik, istočasno pa za potrebe svoje proizvodnje mora tudi uvažati. Cene surovinam so se na inozemskih tržiščih v

preteklem letu gibale na nivoju cen iz leta 1977. Izredno živahno pa je bilo na področju tečajev tujih valut, kar je v negativnem smislu vplivalo na naš poslovni rezultat izraženo z odstotkom ca. 8 %. Pomanjkanja surovin ni bilo čutili,

Vodje delovnih skupin na pripravljalnem sestanku za obravnavo zaključnih računov

več težav smo imeli z oskrbo zadostnih deviznih sredstev za nemoteno oskrbo s surovinami. Nemalo stroškov z vidika nabave surovin v tujini smo imeli v obliki carinskih dajatev, ki v povprečju znašajo 38 %, v nekaterih primerih pa tudi 45 %, če sedaj to primerjamo z velikostjo našega uvoza, ki v primeru proizvodnje smuč predstavlja 83 % vseh vgrajenih surovin, si vsaj malo lahko predstavimo pomembnost takega stroška.

Cene so se našim proizvodom v preteklem letu povečale od 4 % do 8 %. Na tujih tržiščih smo uspeli cene le malenkostno povečati, kar je razumljivo, saj partner v tujini predvsem gleda s stališča — ko ocenjuje opravičenost zvišanja cene — gibanja cen surovinam. Naše napačno, neorganizirano ravnanje in kar je temu podobno nam tuji partnerji oz. tuja tržišča ne priznajo. Ob upoštevanju, da 82 % smučarske proizvodnje izvozimo, je enostavna ugotovitev, odkod vzeti pokritje za razlike. Ne smemo mimo instrumentarija, ki deluje na ravni federacije, in po katerem dobimo izvozne stimulacije za opravljeni izvoz, ki se giblje od 17,5 % do 25 %.

Ne moremo mimo izdatkov iz dohodka, ki imajo svoj pravni vir v samoupravnem sporazumevanju. Le-ti so se v letu 1978 nekoliko umirili, vendar iz analiz, ki smo jih naredili po posameznih področjih interesnih skupnosti, lahko rečemo, da bi morali začeti tudi tu bolj varčevati. Nič kolikokrat smo že rekli in

javno izrazili, pa naj bo tudi tokrat zapisano, da bomo splošno urejeni bogati, skratka imeli bomo splošni standard od šolstva, zdravstva in drugih področij svobodne menjave dela tolikšen in tako zdrav, kolikor bo zdravo gospodar-

stvo. Zato menimo, da naj se interesne skupnosti ne ukvarjajo s planiranjem po sistemu zviševanja prispevnih stopenj za razširitev tovrstnih kapacitet v širšem pomenu besede, ampak bi moralo že enkrat obveljati staro načelo, ki smo ga ob prehodu na bruto sistem leta 1974 tudi sprejeli in to je: Stopnje za prispevke in davke so dogovorjene saj za srednje-ročno obdobje in se ne spreminjajo, prihodkov je lahko več samo tako in tedaj, ko je v gospodarstvu, ki je osnova vsemu ustvarjen višji dohodek in temu primerni osebni dohodki. Sedaj pa smo priče dvojnosti,

dvigajo se odstotki, raste dohodek in osebni dohodki, vse skupaj pa vodi v »željeno« inflacijo, pa končno tudi v to, da se pojavljajo interesne skupnosti z visokimi presežki. Kako v takem stanju planirati, vemo vsi.

— Ker imamo vse svoje premoženje zavarovano proti vsem rizikom, so temu primerni tudi stroški iz tega naslova, v letu 1979 bomo vsekakor temu strošku morali posvetiti novo pozornost in iz njega izključiti, kar ni nujno, da obstaja. Smo tudi velik porabnik bančnih sredstev, za potrebe kreditiranja izvoza in priprave blaga za izvoz. Moramo dodati, da težav z oskrbo takih sredstev nismo imeli. Precej pa se je stanje izboljšalo v pozni jeseni lani, ko smo prodajo v Ameriko lahko prekvalificirali v kreditni odnos.

Odslej dalje namreč prodajamo na ameriški trg na kredit za dobo 18 mesecev.

— Ker smo bili že v prejšnji številki seznanjeni s prodajnimi in proizvodnimi dosežki, bomo v nadaljevanju prikazali izključno podatke O CELOTNEM PRIHODKU, DOHODKU IN ČISTEM DOHODKU.

1. Ugotovitev in razdelitev celotnega prihodka

Celotni prihodek se je v primerjavi z letom 1977 povečal za 51 % ob 43 % porastu porabljenih sredstev in 73 % višjem dohodku. Pri dohodku moramo takoj poudariti, da je višji tudi zato, ker v spremenjenem sistemu obračuna, ki velja za leto 1978, iz dohodka pokriva tudi pospešeno amortizacijo in stroške delovne skupnosti skupnih služb.

Št. Elementi	1977	1978	IND 78/77
1. celotni prihodek	509.662	769.532	151
2. porabljena sredstva	377.918	541.861	143
3. dohodek	131.743	227.670	173

Navzlic ugodni rasti celotnega prihodka in porabljenih sredstev, pa z rastjo dohodka ne moremo biti zadovoljni, če jo primerjamo in istočasno opazujemo tudi porast upo-

rabljenih sredstev za doseg takih rezultatov.

Celotni prihodek je bil ustvarjen na naslednjih področjih delovanja prodaje

Št. Elementi	1977	1978	IND 1978/77	Struk 1978
1. prodaja na dom. tržišču	143.959	196.632	137	25,55
2. prodaja na tuj. tržiščih	161.555	206.921	128	26,89
3. prihodki v okviru TOZD	118.638	221.721	186	28,81
4. prodaja blaga	74.537	139.663	187	18,18
5. drugi prihodki	10.694	4.591	43	0,60

Največjo udeležbo v celotnem prihodu predstavlja naš nastop na tujih trgih, sledijo mu nastopi doma, če izvzamemo interna razmerja med temeljnimi organizacijami, ki zavzemajo vse vidnejše mesto.

Posamezne temeljne organizacije so v celotnem prihodu

ku zbirne bilance uspeha takole udeležene:

Bistveno odstopanje od razmerja v letu 1977 izkazuje temeljna organizacija trgovina, ki je močno povečala prodajo ne samo v Begunjah, ampak

(Nadaljevanje na 4. strani)

St. Temeljna organizacija	% udel.	% udeležbe
	1977	1978
1. temeljna org. smuči	46,75	46,67
2. temeljna org. športna or.	15,23	15,81
3. temeljna org. plastika	9,19	9,00
4. temeljna org. trgovina	8,70	11,95
5. temeljna org. inštitut	2,85	1,75
6. temeljna org. vzdrževanje	12,77	11,59
7. delovna skup. skup. služb	4,51	3,23

tudi v Zagrebu. Ostale temeljne organizacije so v glavnem obdržale stara razmerja v udeležbi skupaj ustvarjenega prihodka na ravni delovne organizacije kot celote.

2. Dohodek in njegova razdelitev

Kakor smo že uvodoma zapisali je kategorija dohodka za dve sestavini: amortizacijo nad predpisanimi stopnjami in stroški za delovno skupnost

St. Temeljna organizacija	% udeležbe	% udeležbe
	1977	1978
1. temeljna org. smuči	38,10	42,45
2. temeljna org. šport. orod.	15,42	19,44
3. temeljna org. plastika	7,16	8,08
4. temeljna org. trgovina	5,95	6,48
5. temeljna org. inštitut	4,51	3,72
6. temeljna org. vzdrževanje	18,71	15,34
7. delovna skupnost skup. sl.	10,15	4,49

Poraba dohodka je že vnaprej določena s sprejetimi samoupravnimi sporazumi, zakonskimi določili, pa tudi pogodbenimi razmerji s poslovnimi partnerji v organizacijah združenega dela gospodarstva ali negospodarstva.

Značilno za leto 1978 je, da so obveznosti iz dohodka v vseh naših temeljnih organizacijah po samoupravnih sporazumih znatno nižje kakor v preteklem letu. Od povprečno

skupnih služb višja od lanske, to pa zato, ker smo poprej to dvoje pokrivali iz celotnega prihodka, ali boljše povedano, všteli smo jih med porabljena sredstva.

Indeks ustvarjenega dohodka v primerjavi z letom 1977 je za 30 % višji, če vzamemo 100 za izhodišče v letu 1977.

Temeljne organizacije pa so ga ustvarile v naslednjem razmerju v skupni udeležbi na ravni delovne organizacije:

izkazanega indeksa porasta v primerjavi z letom poprej v kategoriji dohodka odstopa samo čisti dohodek, ki je za 38 % višji kakor leta 1977.

Pa si oglejmo, kako so v ustvarjanju čistega dohodka oz. pri njegovi formaciji udeležene posamezne temeljne organizacije:

3. Čisti dohodek in njegova razdelitev

St. Temeljne organizacije	% udeležbe	% udeležbe
	1977	1978
1. temeljna org. smuči	36,20	41,25
2. temeljna org. šport. orodja	15,65	15,07
3. temeljna org. plastika	6,66	7,91
4. temeljna org. trgovina	6,23	6,36
5. temeljna org. inštitut	4,80	4,01
6. temeljna org. vzdrževanje	20,01	15,18
7. delovna skupnost skup. sl.	12,66	10,20

Naj končno pogledamo še k osebnim dohodkom, ki so glavna sestavina čistega dohodka in predstavljajo njegov glavni del, saj so v njem udeleženi s 75,93 %, v celotnem prihodku pa s 13,33 %

4. Udeležba osebnih dohodkov temeljnih organizacij v skupni masi osebnih dohodkov na ravni delovne organizacije

St. Temeljne organizacije	% udeležbe	% udeležbe
	1977	1978
1. temeljna org. smuči	36,45	38,67
2. temeljna org. šport. orod.	17,25	15,94
3. temeljna org. plastika	7,33	8,72
4. temeljna org. trgovina	4,12	4,08
5. temeljna org. inštitut	4,65	3,89
6. temeljna org. vzdrževanje	20,07	18,08
7. delovna skupnost skup. sl.	10,13	10,62

Vsi ti rezultati so doseženi ob 7 % povečanju zaposlenosti, stroški skupaj so se povečali za 37 %, porabljena sredstva za proizvodnjo pa za 63 %.

5. Družbeni standard

V preteklem poslovnem letu smo v namene rekreacije na morju, dokupili dve garsonjeri

Streha nad halo B 1 bo kmalu gotova

v Poreču. Tudi vnaprej moramo skrbeti za večanje tega fonda, ali pa skupaj z drugimi organizacijami v občini poiskati pot kako do povečanih tovrstnih kapacitet.

Sedaj razpolagamo z naslednjimi kapacitetami: 4 stanovanja v Červarju pri Poreču, prikolice v Vrsarju in Primoštenu, ter hišice v Selcih pri Crikvenici.

Za vse delavce je poskrbljeno za topli obrok, saj deluje v okviru tovarne obrat družbene prehrane, ki poleg tople malice pripravlja tudi kosila.

Zaključek

Naj ob zaključku pregleda poslovanja v preteklelem letu sklenemo, da nas izkazani rezultati dela in poslovanja ne smejo zadovoljiti, še tako dobro delo, ni nik-

dar tako popolno, da bi ne moglo biti še boljše.

Posebej moramo naglasiti, da vse preveč v nas blebdi čut odgovornosti, čeravno so nas razprave ob priliki sprejemanja zaključnih računov po temeljnih organizacijah prijetno presenetile. Iz njih se je dalo razbrati, da čutimo in opažamo indiferentnost prav tam, kjer ne samo da je že po sami naravi delovne dolžnosti ne bi smelo biti, še več, da je ravno tu največ preveč površnega obravnavanja stvari.

Uspehi leta 1978 naj nam bodo vodilo, da bomo ob zaključku leta, ki smo vanj že kar dobro zakorakali, še bolj smelo gledali v prihodnost vseh naših temeljnih organizacij in Elana kot celote.

Pavel KODER

Najsodobnejši transport ostrešja na halo B 1

Nova organiziranost OOZKS Elan

Razvoj samoupravnih socialističnih odnosov kot temelj neposrednega delavčevega odločanja o rezultatih in pogojih dela, uzakonjenih v ustavnih določilih in ZZD in opredeljenih v stališčih in sklepkih 11. kongresa ZKJ, Statutu ZKJ in ZKS, je narekoval tudi spremembe v organiziranju delovanja članov ZK v naši delovni organizaciji. Poleg statutarne podlage je člane ZK naše delovne organizacije k novi organiziranosti vodila tudi upravna in samoupravna organiziranost naše DO. Kot se je pokazalo v razpravah v decembru 1978, ko so potekali sestanki za ustanovitev osnovnih organizacij v TOZD in DS, ki so dobili dokončno potrditev na zboru komunistov Elana 1. 3. 1979, se mora prenesti delovanje komunistov v naše osnovne celice samoupravne organiziranosti, kjer se najbolj neposredno odraža delavčev vpliv in odločanje o rezultatih in pogojih njegovega dela in ki je tudi osnovno mesto za nadaljnje razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Na podlagi navedenih osnovnih izhodišč so se člani ZK v Elanu odločili za ustanovitev osnovnih organizacij v naslednjih temeljnih organizacijah in izvolili tudi sekretarje teh organizacij, in sicer:

Delovna skupnost, sekretar Uroš Aljančič;

TOZD Smučarji, sekretar Slavko Voljčjak;

TOZD Športna orodja, sekretar Vojko Vojvoda;

TOZD Plastika, sekretar Pavla Jerič;

TOZD Vzdrževanje, sekretar Anton Renko;

TOZD Inštitut, sekretar Vinko Faladore.

V TOZD Trgovina ni bila ustanovljena osnovna organizacija z ozirom na dislociranost obeh maloprodaj, deloma pa tudi zato, ker maloprodaja v Beogradu še ni začela poslovati, člani ZK v TOZD Trgovina pa so vključeni v osnovno organizacijo ZK v DS.

Z ustanovitvijo osnovnih organizacij v TOZD in DS je prenehala delovati sedanja osnovna organizacija, katere delovanje je bilo vezano bolj ali manj na delovanje v okviru celotne DO. Za razliko od samoupravne organiziranosti pa člani OO v TOZD in DS ne delegirajo člane v neko centralno povezanost, ki bi v njihovem imenu odločala o zadevah skupnega pomena. Skratka o skupnih zadevah lahko odločajo le na skupnem sestanku, oziroma zboru vseh komunistov. Iz tega sledi, da je vsaka osnovna organizacija samostojna in neposredno povezana s Komitejem občinske konference in po principu de-

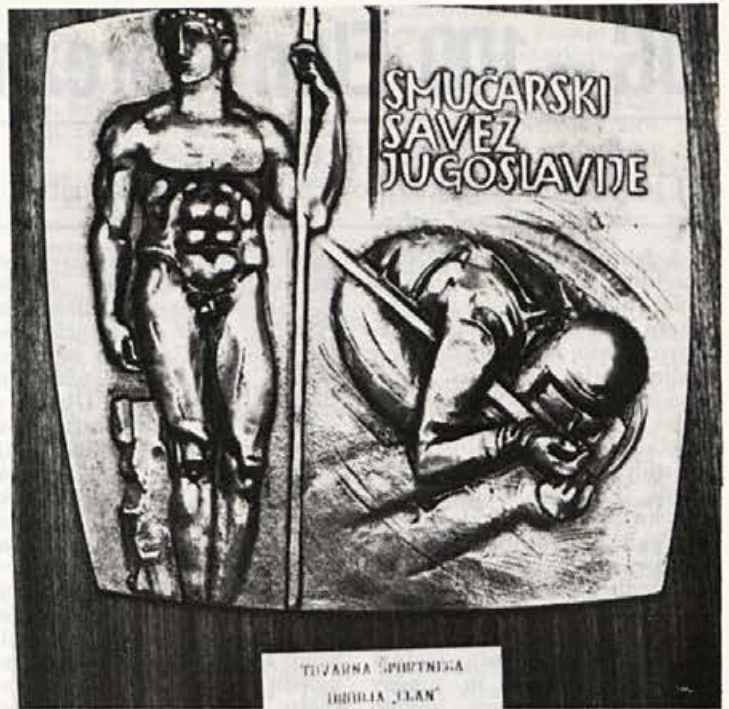
mokratskega centralizma z ostalimi višjimi oblikami organiziranosti ZKJ. Medsebojno povezovanje osnovnih organizacij znotraj DO pa poteka na podlagi enakopravnega samoupravnega odločanja in dogovarjanja.

Z novo organiziranostjo se delovanje članov ZK tesneje povezuje z vsemi bistvenimi vprašanji razvoja temeljne organizacije, osnovno organizacijo zveze sindikatov, samoupravnimi organi za uveljavljanje takih medsebojnih odnosov, ki so porok za povečanje produktivnosti in neposrednem odločanju o pogojih in rezultatih dela.

Za nadaljevanje kontinuitete sedanjega delovanja članov ZK, usklajevanje iz izdelave enotnih izhodišč, do vprašanj, ki so skupnega pomena, vprašanj nadaljnega razvoja DO in krepitevi medsebojnih solidarnih odnosov, so se člani odločili za formiranje koordinacijskega odbora. Odbor sestavljajo poleg sekretarjev OO v TOZD in DS še tov. Alojz Pintar, predstavnik vodstva DO, tov. Avgust Weithauser, član Občinske konference ZKS in tov. Miran Vidic, dosedanji sekretar OO ZKS Elan.

Omeniti velja, da koordinacijski odbor nima pravice odločati v imenu vseh članov ZK v delovni organizaciji, temveč mora svoje predloge in stališča, po predhodnih obravnavah v osnovnih organizacijah, posredovati zboru komunistov.

V. M.

Spominska plaketa smučarske zveze Jugoslavije »Elanu«

20. februarja je v imenu Elana mag. dipl. ing. Petriček v Beogradu na konferenci SZJ prejel SPOMINSKO PLAKETO, največje priznanje Smučarske zveze Jugoslavije.

Poleg Elana so jo prejeli še: Gregor Klančnik, Janez Pavčič, Dušan Senčar, Smučarska gimnazija iz Škofje Loke.

Ob tej priložnosti je prejel Bojan Križaj zlato značko SZJ, ki je podeljena vsako leto najboljšemu smučarju.

Bojan Križaj, Boris Strel, Bogdan Norčič, Tone Vogrinc, Ivo Stanišič, Mirko Vračič, Dragan Spirovski, Jože Švigelj, Žarko Stojič in Nikola Strebnič pa so prejeli značke SFKJ.

Čestitamo!

Praznovanje 40. obletnice konstituiranja CK KPJ v Bohinju

Muhasta zima ne ovira gradnje muzeja Tomaža Godca in Družbenega doma Jožeta Ažmana, kjer bo 1. maja jubilejno zasedanje CK ZKJ pod predsedstvom tovariša Tita, ki je bil pred 40. leti izvoljen za sekretarja na konstituiranju CK KPJ v hiši Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici. V veselim pričakovanju prirskega srečanja s tovarišem Titom in vodilnimi revolucionarji izpred 40. let, z ostalimi člani CK ZKJ, z nekdanjimi borci v Bohinju in s številnimi ljubitelji prirodnih lepot, nas je boleče prizadela smrt tov. Edvarda Kardelja. Rad je prihajal v Bohinj, v planinski raj pod Triglavom, kjer je našel prijatelje med stariji komunisti že pred 40. leti. Z zanimanjem je spremljal tudi izgradnjo zimsko športnega centra Kobra, ki ga je večkrat obiskal. Njega poslej ne bo več med nami,

čutimo pa v naših srcih žar njegovih ustvarjalnih misli in vzpodbudne besede, izročilo, ki nas bo vodilo pri vsem našem samoupravnem delu.

Vse sekcije DPD Svobode »Tomaž Godca« se s pomlajenimi močmi pripravljajo, da bo že ob otvoritvi zaživelo delavsko kulturno vzdušje v mojstrsko vkomponiranem kulturnem domu pod zgodovinskim Ajdovskim gradcem.

Kljub dogovorjeni znatni pomoči širše družbene skupnosti in visokem samoprispevku občanov je zaradi znatne podražitve gradnje ogrožena izdelava tehnične opreme na gledališkem odru in dograditev nekaterih društvenih prostorov.

Na pobudo nekaterih krajanov se je skupščina krajevnih skupnosti odločila, da za te potrebe poleg samoprispevka pri-

stopimo še k zbiranju obveznic od cestnega posojila in denarnim prispevkom. Vse domačine doma in izven Bohinja ter vse ljubitelje Bohinja vabimo, da se vključijo v akcijo in prispevajo v eni izmed predlaganih oblik. Priporočamo se tudi vsem znancem, ki radi obiskujete Bohinj. Prepričani smo, da boste pri obisku smelo oblikovanega kulturnega doma ponosni, da je v njem vgrajen tudi vaš delež.

Denarni prispevek, katerega ste namenili, lahko nakažete na žiro rač. št. 51540-645-61103, obveznice pa Krajevni skupnosti Bohinjska Bistrica, Triglavskava c. 35.

Skupščina krajevnih skupnosti se vsem, ki bodo darovali znesek v katerikoli obliki, že vnaprej lepo zahvaljuje.

Skupščina krajevnih skupnosti
Bohinjska Bistrica

DG – 100 Elan – brezhiben polet

Jadralno letalo DG-100 Elan »VESNA«
je na Brniku dokazalo vrhunske sposobnosti

3. februarja 1979 ob 12.45 je startalo na prvi preizkusni polet novo Elanovo jadralno letalo. Kot je že poznano, je to novo letalo izdelano doma, z našimi delavci, ki so že na specializaciji v Nemčiji, pri firmi Dirks – Glasser (DG) izdelali dve taki letali in enega od njih že tudi uspešno preizkusili. Pri tem dogodku na Brniku je sodelovalo vrsta letalskih in jadralnih strokovnjakov, novinarjev in vodilnih Elanovih delavcev ter vsi sodelavci iz Fortune, kjer so izdelali to prvo letalo. Navzoč je bil tudi g. Glasser, lastnik firme iz Nemčije in njegov kontrolor, s katero imamo dogovor o poslovnem sodelovanju na področju proizvodnje jadralnih letal.

Vreme nekaj dni pred poletom ni bilo ugodno, 3. februarja, v soboto, na dan preizkusa pa se je razvedrilo, kot naročeno. S tem so bili dani odlični pogoji za letanje pa tudi razpoloženje blizu 100 navzočih gledalcev je bilo praznično. Za krmilo se je hladnokrvno usedel tov. Maks Arbeiter, edini pilot pri nas, ki ima dovoljenje za preizkušanje letal. Ob vzletu nam je zastal dih, bo šlo ali ne bo šlo, čeprav so prepričevali tehnični podatki in brezhibna izdelava ter neštete predhodne kontrole, da letalo mora vzleteti. In je vzletelo. Pa še kako dobro. Med poletom je večkrat vzkliknil direktor TOZD – Plastika tov. Lazar: »Glej ga Arbeiterja, kaj vse počenja z letalom.« Navpično v nebo, strmo navzdol, doseganje hitrosti, počasno drsenje, vzpenjanje, zavijanje in še vse drugo, kar spada k preizkusu kvalitete in sposobnosti letala. Že med poletom so gledalci s ploskanjem čestitali k uspehu. Ko pa je letalo tudi brezhibno pristalo točno na istem mestu, kjer je vzletelo, so bile prve besede preizkusnega pilota Maksa Arbeiterja: »Odlično, brez napake, to je lahko vodljivo in sposobno jadralno letalo. Iskal sem napake, pa jih nisem našel. Srečen sem, da sem z njim poletel.« Veselja in zadovoljstva ni bilo ne konca ne kraja. Ko pa je »botra«, najstarejša slovenska jadralka, Kranjc Viktorija doma iz Ljubljane, letalo krstila s šampanjcem z imenom »VESNA«, je bilo razpoloženje na vrhuncu. Fotografiranje je bilo na pretek.

V letalski zgradbi je bila nato tudi tiskovna konferenca. V nabito polni dvorani je uvodni govor imel gl. direktor Dolfe Vojsk, ko je pozdravil eminentne goste in novinarje in se jim zahvalil za tako

številen obisk. Na njegovi levi in desni strani sta sedela g. Glasser, lastnik firme iz Nemčije in dr. Florjančič, velik prijatelj Elana, ki je vzpostavil zvezo z Elanom in firmo Glasser – Dirks v Nemčiji. Od prvih razgovorov do realizacije je minilo kaj malo časa. To je zasluga delavcev, ki so dosegli tak uspeh iz res prave ljubezni do dela in zavesti. Tako je Elan odprl vrata še eni novi dejavnosti in s tem izpolnil svoj dolg današnji generaciji. Ta nov plemeniti izdelek ni v čast samo Elanu, temveč doprinaša ugledu cele Jugoslavije v svetu. Znali smo v pravem času izkoristiti prednosti, ki jih imamo. Te so: Izkušnje pri delu z ojačanimi poliestri, delavci – letalci intuziasti in bližina letališč.

S tem nadaljujemo delo, ki je bilo pri nas v Jugoslaviji na tem področju že zelo visoko razvito, vendar je usahnilo. Naši bodoči načrti so lastne konstrukcije jadralnih letal in izdelava. Zbrali bomo okoli sebe delaželjne ljudi in bomo na tem področju nadaljevali. Upamo, da bomo s tem v pomoč tudi letalski zvezi. Imamo sicer velike težave z uvozom materialov, zato bomo po dogovoru vsako drugo letalo tudi izvozili, saj se mora vsaka dejavnost sama vzdrževati in biti sposobna za zunanjetrgovinsko menjavo in s tem za pozitivno devizno bilanco.

Letalo DG-100 Elan ima življenjsko dobo od 5–7 let. V tem času tudi moramo pokriti zagonske stroške. Težo dela bo pri tem imela TOZD – Plastika, s svojo delovno skupino pod vodstvom dipl. ing. Čerina.

Proizvodnja v letu 1979, bo predvidoma 24 letal. Zunaj je prodanih že vnaprej 20 letal, t.j. po zdajšnjih kapacitetah malo manj kot dve leti. Potrebe na domačem tržišču pa so sorazmerno še večje. Letalska zveza Jugoslavije potrebuje takoj 120 jadralnih letal za pokritje programov letalskih zvez republik. Izjema je Slovenija, saj do leta 1980 potrebuje le še 14 letal. Druge republike pa so še skoraj brez njih. Proizvodnja v Vršču ne teče po predvidevanjih, tako se mnogo pričakuje od Elana. Elan pa zaradi tega računa na družbeno pomoč in podporo za razvoj in povečanje kapacitet jadralnih letal. S tem v zvezi se bo posredno, preko Letalske zveze Slovenije, povezal z Letalsko zvezo Jugoslavije.

Letalo DG-100 Elan združuje izredno funkcionalnost; letalne sposobnosti ter last-

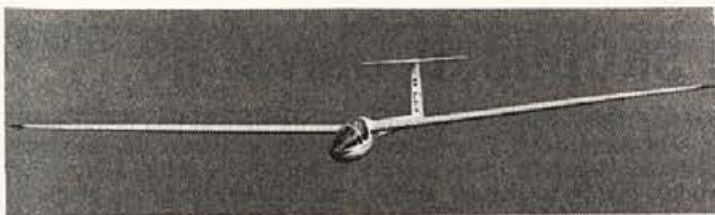
Pripravljeno na prvi polet

Preizkusni pilot Maks Arbeiter, lastnik firme Glasser iz Nemčije, polni upanja tik pred vzletom

Na vzletni stezi

Zelo uspešen prvi polet

Krst letala: VESNA

Tiskovna konferenca na Brniku, po vzletu prvega jadralnega letala DG-100 Elan

Dan po prvem vzletu je bilo jadralno letalo na vpogled delavcem v tovarni

nosti in estetiko. Po mnenju strokovnjakov je najboljše te vrste na svetu v tem času.

Njegove izrazite lastnosti so:

— zelo majhna teža praznega letala (ca. 235 kg) in zlasti majhna teža kril (ca. 58 kg) sta vzrok, da je (vzlet) letenje v slabem vremenu igrača,

— dobre lastnosti pri nizkih hitrostih, izredno učinkovita krmila in visoko, stabilno podvozje omogočajo varen pristank tudi izven letališča,

— kabina obeh letal je zgrajena izredno trdno, ki v primeru prisilnega pristanka letala dobro ščiti letalca,

— o razgledu iz letala ni potrebno govoriti, saj je ta že prislovičen za letala DG — Elan,

— zaradi paralelogramne konstrukcije palice je letenje tudi v turbulentnem zraku varno in po želji tudi zelo hitro,

— vendar je najbolj izrazita dobra lastnost jadralnih letal DG Elan kroženje. Ta letala krožijo tako stabilno, da se mirno lahko pozabi na krmilno palico. Užitek v razgledu ali priprava letalne taktike sta tudi v zavoju neokrnjena.

Konstrukcija: dipl. ing. Wilhelm Dirks

Krila: GFK sendvič konstrukcija, ki zaradi robustne izdelave ohranja obliko. Uporabljeni profil kril FX 61-184 / FX 60-126 nudi optimalne letalne sposobnosti pri dobrih letalnih lastnostih. Zračne

zavore Schempp-Hirth na zgornji strani kril.

Trup: Čista lupinasta konstrukcija iz GFK, lahka za popraviljanje. Dvodelna kabina, katere sprednji del je pritrjen, zadnji del pa se lahko zapira, zagotavlja najboljše tokovne razmere in s tem majhen upor trupa, kot tudi izreden razgled med letom.

Instrumenti so vgrajeni v komandni plošči, ki se z nekaj prijemi lahko odstrani. Zračenje brez prepaha je izredno učinkovito. S pomočjo predstavljivih pedal in nastavljivega naslonjala za hrbet lahko udobno sedijo tudi 1,90 m visoki piloti.

Ročica za uvlačenje kolesa je na levi strani. Podvozje velikih dimenzij (kolo 5.000-5 O 362 m) je v neprodušno zaprtem prostoru in prenese tudi trde pristanke s polnim vodnim rezervoarjem. Spojka za vleko je nameščena v sredini trupa pred podvozjem in omogoča vleko z letalom in vitlom brez problemov. Dolg trup zagotavlja veliko učinkovitost smernega krmila in stabilno letenje zlasti v kroženju. To posebno pozitivno vpliva na letalne sposobnosti. Zaradi paralelogramne konstrukcije krmilne palice je izključeno nezaželjeno delovanje višinskega krmila v turbulentnem zraku.

Višinsko krmilo: GFK sendvič konstrukcije. Pendel T-krmilo s trimerjem, ki se ročno pomika (na izbiro tudi klasična izvedba višinskega krmila pri DG 100 G).

LASTNOSTI:

Start: z namestitivijo težiščne spojke v sredini trupa in z izredno učinkovitim prečnim krmilom se tudi pri nizki hitrosti letalo po nagibu zelo dobro upravlja.

Pristajanje: velika hitrost padanja zaradi zračnih zavore Schepp-Hirth. Zaradi dobrodušnih lastnosti profila kril FX 61-184 lahko izpeljete tudi pristanke zunaj letališča pri majhni hitrosti brez grobih udarcev ob zemljo.

Kroženje: zaradi dolgega trupa ima DG 100 posebno dobro smerno stabilnost. Zaradi izredne okretnosti (3,5 za prehod iz desnega zavoja v levi zavoj) lahko optimalno »odletite« tudi neenakomerne termične stolpe. Smer lahko spreminjate tudi pri majhni hitrosti, ne da bi se morali bati, da bi omahnili.

Lastnosti pri prevlačenju: pri prevlačenju preide DG 100 v vrij, ne da bi omahnili. Prečno krmilo ostane pri tem v celoti učinkovito.

Let pri veliki hitrosti: pendel je vpet tako, da se sunki zračnih tokov ne prenašajo na krmilni mehanizem. Zaradi trimerja, ki se ročno premika, dobimo stabilno letenje kot pri klasični izvedbi višinskega krmila. Pri pravem trimanju lahko torej tudi pri veliki hitrosti krmilno palico spustite.

Krila, ki se mehko uporabijo, kompenzirajo tudi najmočnejše sunke. Zaradi paralelogramne konstrukcije krmilne palice je izključeno nezaželjeno delovanje višinskega krmila v turbulentnem zraku.

Razgled: izredno dober razgled omogoča varno kakor tudi taktično ugodno letenje.

In kar se pogosto podcenjuje:

aktivna varnost zaradi: izredno učinkovitih krmil, zlasti pri majhni hitrosti.

Skrajno pohlevno obnašanje pri omahovanju. Let pri visoki hitrosti brez problemov zaradi paralelogramne konstrukcije krmilne palice. Stabilno, zelo visoko podvozje, veliko kolo 5.000-5 primerno za pristajanje s polnim vodnim rezervoarjem.

pasivna varnost zaradi: trdno prilepljene sedežne kadi po celi dolžini kabine za zaščito pilota pri ponesrečenih pristankih. Skrajno stabilna konstrukcija je celotne kabine. Nizka stranica olajšuje izstop v sili.

OPREMA

Serijsko: dipolantena v smernem stabilizatorju, prostor za barograf in kisikovo bombo, torba s svorniki, izpust vode (1 l/s), vodotesno zaprt prostor za podvozje, velik prtljažni prostor z zaporo proti cockpitu, prevleke iz umetnega usnja, vsi pogoni s krogličnimi vodili in zato zelo lahko krmiljenje.

Možnost za potrditev dveh kamer, poseben odvzem statičnega tlaka za Bohli-variometer, LX 1600...

neprodušno zaprt prostor za zračne zavore, odprtina za montažo komand, hrbtno naslonjalo in pedala, ki se lahko med letom nastavlja, nastavljlivo naslonjalo za glavo na držalu premičnega dela kabine.

Zaradi velike možnosti variacij pri krilni obremenitvi od 28–38 kg/kv. m, je DG enako primeren za ugodne in manj ugodne vremenske razmere. Nizka minimalna hitrost, ki znaša 60 km/uro, učinkovita krmila, stabilno letenje kot tudi robustna konstrukcija omogočajo, da se DG 100 ne uporabljajo samo za tekmovalno in visokosposobno jadranje, ampak tudi za klubsko letenje.

Zaključek:

Prvo letalo je uspešno poletelo. Poplačan je trud izrednih prizadevanj, čeprav se pravo delo šele začne. Naša jadralna letala bodo odslej na nebu doma in v zamejstvu. S tem se bo nedvomno razširil ugled Elana in se mu bo tudi zagotovil komercialni efekt.

Vsem pa za ta dosežek iskreno čestitamo, kot je tudi Elanu čestital predsednik Letalske zveze Slovenije.

Odprto pismo raziskovalne skupnosti Slovenije

Koncem februarja se je v časopisnih glasilih pojavilo odprto pismo delavcem in delovnim ljudem podpisnikom samoupravnega sporazuma o temeljnih plana raziskovalne dejavnosti v SR Sloveniji za obdobje 1976-1980. Predsedstvo skupščine in izvršilni odbor raziskovalne skupnosti Slovenije želijo na ta način opozoriti javnost na nakatere probleme, ki se kažejo pri realizaciji plana, obenem pa žele vzbuditi in ustvariti novo klimo za vključevanje znanja na vseh področjih, na vseh ravneh za doseg pomembnejših premikov v Občinskih raziskovalnih skupnostih in organizacijah združenega dela.

Družbeni načrt razvoja SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 je predvidel, da bodo celotna vlaganja v raziskovalno dejavnost do leta 1980 porasla na 2% družbenega proizvoda (v letu 1978 na 1,53%), od tega pa naj bi se 0,35% DP združevalo za skupni raziskovalni program pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, z ostalimi sredstvi naj bi neposredno raz-

polagale OZD, ki bi jih nameenjale za raziskave v skladu s svojimi potrebami. Analize gibanj, ki so pripravljene v Raziskovalni skupnosti kažejo, da se planska predvidevanja in določila samoupravnega sporazuma ne uresničujejo v celoti in da na področju uveljavljanja raziskovalne dejavnosti kot dejavnika naše družbene produktivnosti še vedno zastajamo. Po ocenah Raziskovalne dejavnosti je prepočasna rast produktivnosti prav posledica pomanjkljivega uvažanja dosežkov sodobne znanosti v proizvodne in upravljalne procese v naši družbi.

Podpisniki pisma se obračajo na delavce v združenem delu, delovne ljudi in občane, da v razpravah o zaključnih računih pregledajo uresničevanje planskih dokumentov tudi s stališča uveljavljanja raziskovalne dejavnosti kot kvalitetnega dejavnika našega razvoja.

Ob prebiranju pisma bi se tudi sami morali zamisliti o situaciji pri nas. Ali kot OZD s specifičnim proizvodnim programom, ki zahteva nenehni razvoj dovolj vlagamo v raziskave, oziroma v koliki meri se povezujemo z znanstvenimi institucijami v iskanju in razvoju novih izdelkov in tehnoloških postopkov. S samoupravnim sporazumom smo se dogovorili za višno sredstev, ki jih odvajamo za raziskovalno dejavnost, del teh sredstev pa se lahko povrne nazaj, v kolikor smo jih pripravljene nameniti raziskavam. Ali smo svojemu Inštitutu ustvarili pogoje za normalno delo? Koliko smo pri nas pripravljene vlagati v enega raziskovalca? Vsakemu od nas je jasno, da po novi samouprani organiziranosti ni več poti nazaj na preživelo gledanje, da se bodo Inštituti ukvarjali strogo z znanstvenim programom ne glede na potrebe združenega dela. Sedanja organiziranost daje velike možnosti prav zaradi nujnega povezovanja znanstvenih institucij z dru-

ženim delom, obenem pa krije v sebi nevarnost. Premislimo pri vsem tem ali imajo proizvodni TOZD, za katere Inštitut v bistvu dela, dovolj razumevanja za širše in dolgoročne programe, za katere se ne da s sigurnostjo ugotoviti kdaj bodo dali tudi finančne rezultate. Praksa drugih podjetij kaže, da so se začela pojavljati takšna kratkoročna in kratkovidna gledanja, prav iz razlo-

ga, da tisti, ki ima denar lahko diktira drugemu kaj bo delal. Premisliti je treba, kako je pri nas in kako daleč mi gledamo. Pri tem pa je razumljivo, da raziskave morajo biti organsko povezane s programom dela DO, ne morejo pa biti v popolnosti podrejene temu programu, ker se s tem zavira vsaka samostojnost in Inštitut postaja servis TOZD.

Krmpotič Mladen

Občni zbor IGD Elan

V soboto, 3. februarja, se je vršil 29. občni zbor IGD ELAN. Poleg članov društva se je občnega zbora udeležilo veliko število predstavnikov. Med njimi so bili predsednik Občinske gasilske zveze tov. Klinar Matija, občinski požarni inšektor tov. Horvat Bojan, predstavniki gasilskih društev IGD »BPT« iz Trziča, IGD Veriga Lesce, GD Begunje, GD Hlebce, GD Smokuč, GD Mošnjice in GD Podgora.

Predstavniki podjetja so bili: Direktor finančnega sektorja tov. Koder Pavel, predsednik DS ELAN tov. Sitar Rok in sekretar OOKZ ELAN tov. Vidic Miran. SZDL Begunje je zastopal tov. Vuga Pavel, KS Begunje pa tov. Janc Janez.

Občnega zbora se je udeležil tudi častni predsednik IGD ELAN tov. Mikič Alojz.

Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo delo v preteklem letu uspešno v glavnem na vseh področjih. Poleg rednega dela v društvu, seje, strokovna predavanja, udeležba na seminarjih, udeležba na prireditvah Občinske gasilske zveze, so se člani društva udeležili zimskega in letnega športnega srečanja z gasilci »BPT« Trzič in gasilskih tekmovanj v domovini in tujini. V športnem srečanju z gasilci »BPT« Trzič smo v zimskem tekmovanju zmagali, v letnem srečanju pa je bil rezultat nerešen. Izmed gasilskih tekmovanj bi omenil poleg uspehov moške in ženske desetine prvo mesto članic na republiškem gasilskem tekmovanju v Ravnah in drugo do tretje mesto članov na mednarodnem gasilskem tekmovanju v Fürstenfeldu v Avstriji.

Se uspešnejše delo v društvu pa ovirajo neustrezni prostori za hrambo gasilske opreme in opreme CZ. O tem problemu je bilo na občnem zboru tudi največ govora. Predstavniki GD Begunje je izjavil, da tudi njihovo društvo misli graditi novi gasilski dom, ki naj bi bil izročen svojemu namenu že čez 3 leta, ko bodo slavili 100-letnico obstoja. Zavzel se je za skupno gradnjo z IGD ELAN in družbenopolitičnimi organizacijami Begunj. Ta predlog

je podprl tudi predstavnik SZDL iz Begunj. Ker s strani podjetja in IGD ELAN na ta predlog nihče ni mogel dati odgovora, je bil na predlog tov. Sitarja ustanovljen 5-članski iniciativni odbor za izgradnjo gasilskega doma. Ta iniciativni odbor ima nalogo do konca februarja pripraviti predlog, ki ga posreduje strokovnim službam in gasilskemu društvu podjetja. Do 15. marca 1979 morajo dati svoje stališče družbenopolitične organizacije in strokovne službe. Do konca marca 1979 pa mora DS podjetja potrditi (sprejeti) program rešitve izgradnje gasilskega doma.

Predstavnika GD Begunje in SZDL Begunje sta izjavila, da v kolikor ne bo prišlo do gradnje skupnega doma z IGD ELAN, boba šli v gradnjo lastnega doma skupno z družbenopolitičnimi organizacijami iz Begunj. Z ozirom, da je GD Begunje nam najbližje in da delujemo vsi na območju KS Begunje, je dolžnost tudi naše organizacije, da bi tudi v tem primeru prispevala ustrezna finančna sredstva GD Begunje. Vsi namreč moramo biti ponosni, da imamo na pragu podjetja gasilce, ki so državni pravki in slovijo daleč po svetu in da so nam v vsakem trenutku pripravljene priskočiti na pomoč. Ob upoštevanju, da je naša delovna organizacija z ozirom ogroženosti od požara na prvem mestu v občini in nadaljnjem razvoju podjetja po občinskem načrtu »o varstvu pred požarom« moramo imeti lastno močno industrijsko gasilsko enoto.

V nadaljnji razpravi so društvo čestitali predstavniki in gostje.

Predstavniki Občinske gasilske zveze pa je ženski tekmovalni desetini podelil zlate tekmovalne značke republiške gasilske zveze za osvojen 1. mesto na republiškem gasilskem tekmovanju. Po občnem zboru je bila za vse navzoče zakuska v obratu družbene prehrane.

Ob zvokih glasbe, ki je trajalo dolgo v noč, pa smo se veselo zavrteli.

Resman Andrej

Referendum uspel

O sprejemanju Statuta TOZD - DS in Sam. sporazuma o združevanju dela delavcev 16. II. 1979

TOZD (DS)	VOLILEC PO IMENIKU	%	VOLILO	%	ZA	%	PRO TI	REVE LJAV.	%	NI VOLILO	%
SMUČI	450	100	376	83,6	300	66,7	51	25	16,9	74	16,
ŠP. ORODJE	151	100	131	86,7	100	66,2	27	4	20,5	20	13,
PLASTIKA	73	100	61	83,6	52	71,2	9	-	12,4	12	16,
INŠTITUT	32	100	30	93,7	25	78,1	5	-	15,6	2	6,
TRGOVINA	50	100	41	82,0	41	82,0	-	-	-	9	18,
VZDRŽEVANJE	112	100	93	83,0	83	74,1	9	1	8,9	19	17,
SKUP. SLUŽBE	134	100	120	89,6	113	84,3	7	-	5,3	14	10,
Skupno	1002	100	852	85,0	714	71,2	108	30	13,6	150	15,

(Ulif Stenberg)

ZGODBA O STENMARKU

– štiri leta »najboljši slalomist na svetu« (zmagovalec v svetovnem pokalu) 75–8

– tri leta »najboljši veleslalomist na svetu« (zmagovalec v svetovnem pokalu) 75, 76, 78

– olimpijska bronasta medalja 1976 (veleslalom).

Ingemarjeva smučarska kariera se je pričela v majhni vasici Joesjö, 1050 km severno od švedskega glavnega mesta Stockholma. Tu, samo štiri kilometre od norveške meje, je preživel prvih pet let svojega življenja, od 1956 do 1961. V Joesjö mu je njegov ded Gustav Hansson tudi naredil prvi par smuč.

– Bile so pobarvane z rumeno barvo, z najbolj enostavnimi vezmi. Nogo si kar postavil vanje, se spominja Ingemar.

– Prva leta nisem bil dober smučar. Toda Joesjö je bil tako majhen in osamljen kraj, da nisem imel prijateljev svoje starosti. Pozimi skoraj ni bilo možnosti, da bi se ukvarjal s čim drugim – tako sem cele dneve smučal. Često sem padal in veliko sem jokal – toda vedno sem vstal in poskusil znova.

V Joesjö je družina žive-la pri starših Ingemarjeve matere. Leta 1962 so se Stenmarkovi preselili v Tärnaby, 35 km stran. Oče Erik je družini postavil hišo na zemljišču, ki ga je kupil – ob vznožju proge za slalom...

Ali je imel oče Stenmark skrite misli, ko je izbiral zemljišče?

Erik Stenmark je bil sredi petdesetih let eden najboljših slalomistov v Tärnabyju. Bil je član kluba, ki je zmagal na ekipnem prvenstvu Švedske, Fjällvinden iz Tärnabyja.

Ali si je želel, da bi iz sina naredil še boljšega smučarja?

– Ne. Nobenih takih namenov nisem imel, ko sem zgradil hišo ob vznož-

ju smučišča. Bile so druge okoliščine, gola sreča, pravi Erik danes. Nikoli nisem poskusil prisiliti Ingemarja, da bi postal smučar. Vedno se je odločal sam. Spodbuda, ki sem mu jo dajal, je bila vedno pasivna, brez prisile. Mislim, da se sina ne da vzgojiti, da bo postal »najboljši smučar na svetu«. To je rezultat lastne volje, talenta in notranjega prepričanja.

Mladi Ingemar nikoli ni niti za trenutek precenjeval svojega smučarskega znanja. Že zgodaj je namreč imel tekmeča, ki ga je bilo težko premagati. Njegov najbližji sosed v Tärnabyju je bil petletni Stig Strand – tudi on je bil na začetku smučarske poti. Danes še vedno trenirata in tekmujeta skupaj – v švedski reprezentanci in na tekmovanjih za svetovni pokal...

Ko sta pozimi 1961/62 začela tekmovati, je bil Stig bolj razvit smučar. Obema sta materi sešili številki, ki sta si jih nadela na smučarska jopiča, da bi

izgledala kot njuni idoli. Pretvarjala sta se, da sta televizijski zvezdi, ki sta zmagali na klasičnih tekmovanjih v slalomu v Wengnu in Kitzbühlu. Dejstvo, da je Stig s številko ena na prsih Ingemarja vedno premagal, je bila morda ovira, ki je Ingemarja končno spodbudila, da je postal – najboljši smučar na svetu.

– Ko se je stemnilo, je Ingemar zvečer pogosto prišel domov in po celodnevem smučanju sedel h kuhijski mizi – ter hudo jokal, se spominja Erik. Ni hotel sprejeti dejstva, da je nekdo boljši v tem, kar je imel najraje – smučanju po hribu.

– Spoznal sem, da mu bom moral pomagati, da se bo kot smučar razvijal. Nekoga dne sem začel zanj postavljati proge za slalom. Ves čas sem mu poskušal zastaviti probleme, probleme, ki jih ni povsem obvladal. Vedno znova je poskušal, često je padel – toda ko so dnevi minevali, je postopoma postajal boljši smučar, nadaljuje Erik.

Ko je Ingemar s sedmimi leti začel hoditi v šolo, je več časa prebil pri smučanju kot pri branju. Njegova predanost smučanju je bila takoj nagrajena. Prva šolska tekmovanja so bile njegove prve zmage nad prijateljem Stigom. S sedmimi leti je Ingemar zmagal na prvem pravem tekmovanju, ki se ga je udeležil.

Ingemarjeva kariera v naslednjih nekaj letih se (Nadaljevanje na 10. strani).

Ko je imel Ingemar Stenmark dvanajst let, je njegov oče vsakomur, ki ga je hotel poslušati, povedal:

– Nekoč bo Ingemar najboljši smučar na svetu...

Prijatelji in sosedje v majhni vasi Tärnaby s približno 700 prebivalci so zmajevali z glavami, ker niso verjeli v preveč optimistično prepričanje Erika Stenmarka – »Saj je malo nor!«

Danes se Erik ob spominu na svoje besede lahko smehlja. Ve, da skoraj vsak človek na Švedskem (osem milijonov ljudi) pozna prepričljivo seznan dosežkov njegovega sina Ingemarja:

– dvakratni svetovni prvak 1978

– trikratni zmagovalec v svetovnem pokalu od 1976 do 1978

bere kot pravljica. Zabavna revija Jake Racmana (Kalle Anka) je priredila tekmovanje za mlade smučarje od 8 do 14 let in Ingemar in Stig sta brala o tem. Oba sta se tekmovanja udeležila in se uspela uvrstiti v državni finale. In Ingemar je v tem finalu zmagal!

V nekaj mesecih je iz šolskega prvaka v Tärnabyju postal najboljši osemletni smučar v veleslalomu na Švedskem. Ko je Ingemar — že takrat tako plašen kot danes — zvedel za prvo nagrado, je bil skoraj šokiran: vsi zmagovalci bodo šli v Italijo in tekmovali v mednarodnem finalu Jake Racmana!

— Nisem bila prepričana, da ga bom pustila, se spominja mati Gunborg. Bil je plašen in zadržan deček in nikoli ni govoril z ljudmi, ki jih ni poznal. In nikoli ni bil sam z doma. Čuden občutek je bil, ko smo ga spremili na vlak za Stockholm in Malmö. Od tam naj bi ekipa letela v Italijo... LETELA! Bilo je neverjetno...

Ingemar se s svojega prvega izleta v tujino ne spominja skoraj ničesar. To je bilo nekaj novega in drugačnega, da je pozabil, kako je bilo! Še vedno pa se spominja, da je bil v svojem razredu štirinajsti. In ni pozabil, da so nekega dne vsi skandinavski dečki lahko jedli toliko kolačev, kolikor so mogli, ker je eden od Norvežanov praznoval svoj rojstni dan. Njegovo ime je bilo Erik Haker. Danes je eden najboljših smučarjev na svetu. Med drugim je zmagal na tekmovanju za svetovni pokal v Naebi (veleslalom).

Sodelovala sta še dva druga smučarja, ki jima je bila usojena velika kariera — Gustav Thöni in Hansi Hinterseer. Kot Haker sta bila tudi onadva starejša od Ingemarja. On se svojih bodočih tekmecev v svetovnem pokalu iz teh časov ne spominja.

Ingemar je trikrat zmagal na državnem tekmovanju Jake Racmana. Od šestih nastopov je bil tudi trikrat drugi. Ko je kot dvanajstletni fant drugič zmagal, je oče začel spoznavati, da ima njegov sin izreden talent.

— Začel je oblikovati stil, ki je bil povsem prilagojen njegovi postavi, pravi Erik. Ingemar nikoli ni za-

mudil prenosov s tekmovanjem na Olimpijskih igrah, svetovnih prvenstvih, v Wengnu ali Kitzbühlu. Toda ko je bil star dvanajst let, ni več poskušal posnemati velikih asov. Ko je Killy na Olimpijskih igrah 1968 v Grenoblu osvojil tri zlate medalje, si Ingemar ni želel, da bi »smučal kot Killy«. Imel je že svoj lastni način smučanja — stil Ingemarja Stenmarka.

Ko je bil star štirinajst let, je Ingemar tretjič in zadnjič zmagal na tekmovanju za pokal Jake Racmana. Tokrat je bila nagrada potovanje v Francijo, kjer je bil to leto finale. V kraju Les Gts je v paralelnem slalomu prekosil vse mlade talente alpskih narodov — in to je bil njegov prvi poskus v paralelnem slalomu!

O svojem razvoju do tega trenutka pravi Ingemar:

— Postopoma sem spoznal, da lahko dosežm najboljši čas, če se spustim po smučišču na način, ki se mi zdi naraven. Nekega dne sem preprosto nehal razmišljati o podrobnostih — kaj moram in česa ne smem narediti po pravilih slalomske tehnike — in začel voziti na način, ki se mi je zdel najbolj udoben in enostaven. Takrat sem naredil prvi izpit v svojem razvoju kot slalomist.

— Smučanje ni šport, kjer lahko posnemaš, kar delajo najboljši. Vsakdo, as ali turist, mora najti svoj način smučanja, pravi Ingemar.

Za Ingemarja izbira med šolo in elitnim športom nikoli ni bila problem ali konflikt. Zgodaj se je odločil, da bo poskusil stodototno uresničiti svoj talent kot smučar, takoj ko bo končal obvezno šolanje v starosti šestnajstih let:

— Če ne bom uspel kot smučar, je mislil Ingemar, se lahko vrnem v šolo ali naučim obrti. Toda če se zdaj odpovem smučanju zaradi izobrazbe, se bom vse življenje spraševal: »Kaj bi lahko dosegel kot smučar?« Rad bi naredil vse tako dobro, kot zmorem — zato bom nekaj let posvetil smučanju vse, kar je v mojih močeh.

Ni dolgo trajalo, ko se je Ingemarjeva odločitev pokazala kot pravilna. Njegova pot od mladince (14 let) do člana (18 let) je bila bolj gladka kot pri večini drugih. Že v petnajstem letu je šokiral švedsko slalomske elito z zmagom v kla-

sičnem slalomu »Arebragden«. Naslednje leto je bila v Sapporu Olimpiada. Celo takrat je bil šestnajstletni Ingemar najbrž najboljši alpski smučar na Švedskem...

Oče Erik se spominja: — Tärnaby (in klub Fjällvinden) je leta 1972 na Japonskem zastopal samo en slalomist. Njegovo ime je bilo Sven Mikaelsson. Menili so, da je bil to sezono najboljši v državi.

— Toda tisti teden pred odhodom v Sapporo je Mikaelsson treniral z Ingemarjem in drugimi. V sedmih dneh merjenih voženj za trening, od 12 do 15 voženj na dan, Mikaelsson niti enkrat ni mogel premagati Ingemarja. Kljub temu si Ingemar ni nikoli prizadeval, da bi za vsako ceno dobil vozovnico za Sapporo — tako je moralo biti, pravi Erik.

Ingemar Stenmark je bil izreden talent. Leta 1972 to ni bila nobena skrivnost, niti za strokovnjake, niti za odgovorne pri Švedski smučarski zvezi. Toda Ingemar je moral počasi napredovati proti optimističnemu cilju — mesto med najboljšimi na svetu.

Kariere šestnajstletnika naj bi se razvijala preko švedskega mladinskega in članskega prvenstva, evropskega mladinskega prvenstva, evropskega pokala, prav do uspeha v svetovnem pokalu, na svetovnem prvenstvu in Olimpijskih igrah. Svojega tehničnega talenta naj ne bi zapravljal prezgodaj z nalogami, ki bi bile psihično pretežke. Ingemar bi moral pokazati svojo vrednost kot mladinec, preden bi se pojavil kot — najboljši slalomist na svetu?

Naslednjih nekaj let je bilo najtežjih v Ingemarjevi karieri. Po uspešnih letih v pokalu Jake Racmana si je zastavljal velike zahteve. Smučarska zveza je z velikim zanimanjem zasledovala njegov nadaljnji razvoj. Toda sezone med njegovimi mladinskimi tekmovanji in prvim srečanjem z uveljavljenimi asi, od petnajstega do sedemnajstega leta, so bile težko obdobje. Ingemar je zmagal na skandinavskem mladinskem prvenstvu, njegov prvi poskus na evropskem mladinskem prvenstvu v Madonni di Campiglio v Italiji pa je preprečila bolezen.

Naslednje leto je bilo mladinsko prvenstvo v

Ruhpoldingu v Zvezni republiki Nemčiji. Ingemar je bil le nekaj nesrečnih centimetrov od svojega mednarodnega prodora. V slalomu je po prvi vožnji vodil — toda v drugi je deset vratic pred ciljem izgubil smučko. Kljub zamujeni priložnosti za zmago je Tirolec Hermann Nogler, trener švedske reprezentance, ocenil dosežek za jasen dokaz Ingemarjevega znanja.

— Ingemar Stenmark bo nekoč svetovni prvak, je izjavil Nogler. Treniral sem prvake kot Carla Senonerja (Portillo 1962) in Gustava Thönija (Sapporo 1972). Ingemar ima večji talent kot oba Italijana...

Nogler, eden največjih strokovnjakov na področju teorije o slalomu, je vedel, o čem govori. Že leto dni kasneje je bil Ingemar pripravljen, da zavzame mesto med najboljšimi na svetu — pa mu še ni bilo niti 18 let.

V decembru 1973 je dobil prvi dve točki za svetovni pokal. To je bilo v veleslalomu v Saalbachu v Avstriji. Nekaj več kot mesec dni kasneje, po dveh zmagah v evropskem pokalu, je izpolnil pričakovanja in zmagal v veleslalomu za evropsko mladinsko prvenstvo na Čehoslovaškem. Na svetovnem prvenstvu v St. Moritzu je bil Ingemar deveti v veleslalomu. Dokazal je, da se je kljub svoji visoki štartni številki sposoben uvrstiti med prvih deset.

Zaključek sezone 1973/74 je pomenil Ingemarjev dokončen prodor. Njegovi rezultati iz zadnjih petih tekmovanj za svetovni pokal so bili tretje, drugo, četrto, in drugo mesto v Vossu, Zakopanih in Visokih Tatrah. Ti fantastični rezultati so pomenili, da je šel Ingemar v slalomu in veleslalomu iz tretje (številke 31–45) v prvo štartno skupino. Še preden je bil star osemnajst let, je bil v obeh tehničnih alpskih disciplinah med petnajstimi najboljšimi smučarji na svetu.

— Po teh petih tekmovanjih spomladi 1974 sem spoznal, da sem se uvrstil med najboljše na svetu, prizna Ingemar. Vedno je težje priti v prvo skupino, kot pa braniti svoj položaj v njej. Ko sem se to pomlad nenadoma znašel med najboljšimi v slalomu in veleslalomu, sem končno izgubil vse spoštovanje do zvezdnikov.

Naslednjo sezono je Ingemar začel prepričljivo. Le izredna vožnja Italijana Piera Grosa je preprečila Ingemarjevo prvo zmago v veleslalomu za svetovni pokal v Val d'Isere v Franciji. Slavil pa je samo en teden kasneje, v slalomu v Madonni di Campiglio. Po skromnem 23. mestu po prvi vožnji je Ingemar v drugi vožnji prehitel vse – in zmagal!

– Zmaga v Madonni 1974. leta (decembra) mi je resnično ostala v spominu, pravi Ingemar. Čeprav sem osvojil dve zlati medalji na svetovnem prvenstvu, olimpijsko medaljo in po tej prvi zmagi v svetovnem pokalu še večkrat zmagal, še vedno mislim, da je prva zmaga najbolj zabavna. Premagal sem Thönija, Grosa in druge italijanske zvezdnike na njihovem domačem terenu – bilo je fantastično!

V preostanku sezone od 1974 do 1975 je dosegal mešane rezultate. Ingemar očitno še ni imel rutine, ki je potrebna za obstanek na vrhu. Zdelo se je, da ga Franz Klammer in Gustav Thöni dohitevata in da se bodo borili za zmago v svetovnem pokalu.

Toda nenadoma je Ingemar prišel v vrhunsko formo – pozno v sezoni kot običajno – in med turnejo po Japonski, Kanadi in ZDA je dosegel serijo zmag. Zmagal je v veleslalomih v Naebi, v Garibaldi in v Sun Valleyu v ZDA. Nenadoma je Ingemar s številom točk za svetovni pokal dohiteval Klammerja in Thönija. O zmagovalcu naj bi odločila zadnja tekma, paralelni slalom.

Finale svetovnega pokala v Val Gardeni je bil najbolj dramatičen v zgodovini alpskega smučanja. Devetnajstletnik iz Tärnabyja proti avstrijskemu narodnemu junaku Klammerju in domačemu favoritu Gustavu Thöniju, najboljšemu alpskemu smučarju na svetu z zlatimi medaljami z Olimpijskih iger in svetovnih prvenstev in s tremi zmagami v svetovnem pokalu.

Klammer je bil izločen v drugem krogu. Zdaj je bil finale Thönijeva in Stenmarkova stvar. Obema je uspelo, da sta se uvrstila v absolutni finale, po spletkah in intrigah nekaterih vodij. Dve vožnji, mož proti možu. Dvoboj v slalomu.

Zadnja bitka sezone je bila silno dramatična. V prvi vožnji je imel Thöni nekoliko hitrejšo progo in je pet vrtic pred ciljno črto vodil. Toda Ingemar je nekoliko pritisnil in tri vrtice pred ciljem sta bila s Thönijem enaka. Prav v trenutku, ko se je zdelo, da bo Ingemar počasi prehitel Thönija, so njegove smuči zadele na krpo ledu, zdrsnile pod njim – in bil je na tleh. Množica je zatulila od

– Ne, nisem jokal. Četital sem Thöniju za zmago, kot v sanjah. Naslednjih šest mesecev pa sem vsak dan in marsikatero noč mislil: »Nikoli več ne boš tako blizu zmagi v svetovnem pokalu«...

– Štiri leta sem poskušal pozabiti ta finale v Val Gardeni. Običajno lahko slabo tekmo pustim za seboj čez noč. Toda Val Gardena? Ne, tega ne bom ni-

veselja. Thöni je osvojil svoj četrti svetovni pokal.

Ingemarjev prvi finale v svetovnem pokalu je postal najbolj grenek spomin v njegovi športni karieri.

– Vsi so se strinjali, da ni prav, da se dolga serija odloči s paralelnim slalomom kot finalom. Zakaj prav ta disciplina, ki je nikdar nismo trenirali in v kateri celo zimo nismo nastopali? Tveganje je bilo veliko...

– Celó zdaj, štiri leta kasneje, ne govorim rad o tem dnevu v Val Gardeni, pravi Ingemar resno. Bil sem šokiran, ko sem padel.

koli pozabil. To je bila mora mojega življenja.

Ingemar se je za zgrešeno zmago v svetovnem pokalu 1975 maščeval prej, kot si je mislil v grenkem obupu po Val Gardeni. Potreboval je le še eno sezono – in potem je bil prvič »najboljši alpski smučar na svetu«.

Pozimi 1975/76 so bile dodatna privlačnost Olimpijske igre. Bile naj bi v Innsbrucku v Avstriji. Pred prvo tekmo za svetovni pokal v Val d'Isere je Ingemar izjavil, da se mu Olimpijske igre ne zde nič posebnega.

– Vsaka tekma je enako pomembna. Olimpijske igre bodo morale biti dve običajni tekmi sredi programa za svetovni pokal. Če jih bom gledal tako, mi ne bo treba priti v Innsbruck pod prevelikim pritiskom. Tako bom tudi imel možnost za uspeh.

– Razen tega se mi zdi skupna zmaga v svetovnem pokalu bolj pomembna kot zlata medalja na Olimpijskih igrah. Ko se v dolgi seriji tekmovanj pokažeš kot najboljši, si resnično dokazal svojo vrednost. V tekmi na Olimpijskih igrah pa lahko odločajo sreča in okoliščine.

Zdelo se je, da Ingemarjevi rezultati v svetovnem pokalu pred Olimpijskimi igrami v Innsbrucku odražajo krivuljo s popolnim vrhuncem. Zmagal je v slalomih v Wengnu in Kitzbühlu. Deset dni pred začetkom Olimpijskih iger je zmagal tudi v prvem veleslalomu v sezoni v Zwieslu v Zvezni republiki Nemčiji. Ingemar je imel očitno prednost v svetovnem pokalu in je prišel v Innsbruck kot eden velikih favoritov za zlato medaljo.

Toda Olimpijske igre so bile za Ingemarja kljub dobri formi razočaranje. V veleslalomu mu je z izredno drugo vožnjo uspelo priti z osmega na tretje mesto do bronaste medalje. V priljubljenem slalomu pa je po nezanesljivi prvi vožnji v drugi vožnji padel.

– Večina ljudi je moj relativni neuspeh poskušala pojasniti z mojo nesposobnostjo, da bi vzdržal psihično obremenitev favorita in s tem, da so mi na dan tekmovanja popustili živci, se spominja Ingemar. Toda ne strinjam se s tem, da je šlo za slabe živce.

– Resnica je, da so bile Olimpijske igre – prav kot sem se bal – skoraj loterija. Smučišča so bila izredno težka, površina pa bolj ledena kot na kateremkoli drugem tekmovanju v celi sezoni, nadaljuje Ingemar. Postal sem negotov in v prvih vožnjah nisem upal voziti z običajnim tempom. Zato sem moral v drugih vožnjah dati od sebe vse, v slalomu in veseslalomu. V veleslalomu se je tveganje obrestovalo (bronasta medalja), slalom pa se je končal s padcem.

– Čeprav nisem bil prepričan, da bom v vsakem

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z II. strani)

primeru pristal na vrhu, sem bil nad svojimi rezultati zelo razočaran. Zares sem upal na zlato medaljo. Toda nisem dolgo obžaloval, da sem dobil »samoo« bron. Bilo mi je šele dvajset let in pred mano je bila vsaj še ena priložnost, da poskusim osvojiti olimpijsko zlato — leta 1980.

Smola v Innsbrucku je bila kmalu pozabljena. Na turneji po ZDA, takoj po Olimpijskih igrah, je dokončno dosegel svojo prvo skupno zmago v svetovnem pokalu. Odločilna tekma je bil slalom v Aspeni, kjer si je končno zagotovil pokal. Do njegovega dvajsetega rojstnega dne je bilo še vedno nekaj dni.

Ingemarjeva sezona v svetovnem pokalu je obsegala fenomenalno serijo uspehov v slalomu. Zmagal je na primer v vseh zadnjih petih slalomih. Tudi njegovi rezultati v veleslalomu so bili dovolj dobri za po-

novno skupno zmago v tej disciplini.

— To, da sem šel po Innsbrucku v Ameriko in dokončno osvojil svetovni pokal, je bila čudovita izkušnja, pravi Ingemar. Ko sem v Quebecu stal na zmagovalnem odru s prvo trofejo za svetovni pokal v rokah, sem premišljal o dveh stvareh:

1) Padcu v Val Gardeni — ali ga bom zdaj lahko pozabil?

2) Katera zmaga me najbolj zadovoljuje? Sem bil morda po prvi zmagi v tekmovanju Jake Racmana prav tako srečen in zadovoljen kot po prvem svetovnem pokalu?

Ingemarjeva prva sezona, ko je branil svoj naslov v svetovnem pokalu, se je spremenila v duoboj z novim avstrijskim asom Klausom Heideggerjem. Šele v končnem delu serije je Ingemar lahko zmagal v odločilni bitki — pred 25.000 fanatičnimi Švedi v Are. Ponovno so mu prine-

sle zmago zadnje pomladne tekme v sezoni:

— Moje smučanje postaja boljše, ko sezona mineva, je pojasnil Ingemar. Samo na treningu nikoli ne moreš ujeti skrajnega tekmovalnega tempa. Zato moram sodelovati na petih ali šestih ostrih tekmah v slalomu in veleslalomu, preden dosežem vrhunsko formo. Običajno se to zgodi proti koncu februarja ali v začetku marca.

Novi as Klaus Heidegger je spontano obrazložil svoje presenetljivo drugo mesto v pokalu:

— Pred začetkom sezone sem s pomočjo filmov študiral Ingemarja tako pogosto, kot sem le mogel. Skupaj približno 60 ur. Nisem ga poskušal povsem posnemati — to čisto preprosto ni mogoče. Poskusil pa sem posnemati mnogo drobnih stvari, zaradi katerih je prvak. Takoj sem postal boljši smučar!

Katere podrobnosti so bile najbolj zanimive?

— Ingemarjev način, kako izkorišča robnike smučí, njegov način, kako prenaša težišče nazaj, kako maksimalno obremeni smučí, ko vstopi skozi vratica in kako nato krmari skozi in postopoma zmanjšuje obremenitev. Vse to se zgodi bliskovito hitro in Ingemar opravi vse naravno in sproščeno — kot prvak, kakršen je.

Po neuspehu na Olimpijskih igrah 1976 je bil eden od Ingemarjevih ciljev na poti do Olimpijskih iger 1980 uspešen nastop na svetovnem prvenstvu 1978 v Garmischu. Njegova želja za to zimo s svetovnim prvenstvom je bila, da bi obranil svoj naslov v svetovnem pokalu, zmagal tretjič zapored in v Garmischu dokazal, da je tudi človek za »resnično velika tekmovanja«.

Njegov uspeh je bil popoln...

Začel se je z zmago v Val d'Isere, Ingemarjevo prvo v klasični decembrski otvoritveni tekmi. Od takrat ga do Wengna sredi januarja ni nihče premagal. Zmagal je v prvih šestih slalomih in veleslalomih za svetovni pokal in v najkrajšem času dosegel maksimalno število 150 točk. Ingemar je še pred svetovnim prvenstvom v februarju odvez svetovnemu pokalu napetost.

Tri tekme pred prvenstvom pa so bile za Ingemarja manj uspešne. V Wengnu je bil »samoo« peti,

v Adelbodnu drugi, v Kitzbühlu pa je padel. Ljudi je začelo skrbeti. Ali mu bo na velikem prvenstvu znova spodletelo?

— Bil sem prehlajen in slabo razpoložen še en teden pred prvo tekmo v Garmischu, prizna Ingemar. Toda v tistem tednu treninga pred veleslalomom sem končno našel svoj mir in tišino, ki sem jo potreboval. Prehlad je minil, takoj sem se počutil bolje in tudi moje smučanje je bilo vsak dan boljše.

— Ko sem prišel v Garmisch, sem popolnoma zaupal vase. Mislil sem, da lahko zmagam, in čutil, da mi bo na prvenstvu uspelo.

Za začetek je Ingemar prekosil vse nasprotnike v veleslalomu. Svoje prvo zlato s svetovnega prvenstva je osvojil s prednostjo dveh sekund. Zadnji dan pa niti dve obupno tvegani vožnji Italijana Piera Grosa v slalomu Ingemarju nista mogli preprečiti, da bi osvojil svoje drugo zlato.

— Dnevi v Garmischu so mi vrnilo ugled po Olimpijskih igrah 1976, pravi Ingemar. Nikoli nisem bil živčen, vedel sem, da imam pošteno možnost za zmago, potem pa sem imel srečo na tekmovanjih. Neuspeha na Olimpijskih igrah niso bili krivi »živci«. V Innsbrucku sem imel le obdobje »slabih dni«. V Garmischu mi je zdaj uspelo izpolniti še večja pričakovanja. Tega sem bil vesel.

Dve zlati medalji s svetovnega prvenstva in tri skupne zmage v svetovnem pokalu so vrhunci Ingemarjeve sijajne kariere. Zakaj po zlati zimi od 1977 do 1978 še nadaljuje?

— Predusem bi se rad preizkusil na Olimpijskih igrah 1980. Ne vem, kako dolgo bom še tekmoval, pravi dvaindvajsetletni Ingemar. Prav gotovo pa ne bom nehal pred Olimpijskimi igrami. Seveda pa bi rad ponovno branil svoj naslov v svetovnem pokalu. Vendar pa ni najvažnejše, da zmagam za vsako ceno.

— Usmeritev je specializacija. Morda bom moral izbirati med slalomom in veleslalomom. Ne nameravam voziti smuka — čeprav bi to pomenilo, da bom izgubil vsako možnost za skupno zmago v svetovnem pokalu.

— Moja ambicija je, da bi bil do leta 1980 najboljši smučar na svetu in da bi zmagal v slalomu na Olimpijskih igrah v Ameriki.

Elan, energija in še kaj

Danes je v svetu ena najpomembnejših komponent razvoja ravno ENERGIJA. Poznano nam je, kako ogromne napore in sredstva vlagajo razvite države v raziskovanja, kako v čimvečji meri izkoristijo energijo. Zanimivo je predvsem to, da se raziskovalnega dela lotevajo predvsem razvite dežele, ki s tem svoje bogastvo še povečujejo. S tem postajajo vse manj odvisne od posameznih virov energije, ki pa so običajno domena nerazvitih. Kaj pa ostali, ki nimamo ne virov energije niti ne vlagamo sredstev za to, da bi v perspektivi prihranili ne tako majhna sredstva? Da bi nam bila problematika bolj blizu, se bomo v svojem izvajanju omejili samo na ELAN in njegovo okolico.

Za natančnejšo predstavitev stanja naj navedemo naslednje podatke. Za obratovanje DO ELAN smo v letu 1978 porabili:

- Električnega dela 4,116.273 kWh
- Gorilnega olja 833 ton (11,4 kWh/kg)
- Lesenih odpadkov za 14 kW instalirane moči
- SKUPNO ENERGIJE 13,768.273 kWh

Velik del energije uporabljamo tudi za ogrevanje. Delež tega pa v tehnološkem procesu. Dejstvo je, da je vsa ta toplotna energija, ki jo z 90% verjetnostjo cenimo na 9 milijonov 652.000 kWh, za nas izgubljena (ca. 200.000 hiš bi bilo lahko ogrevanih s površino 200 kvadratnih metrov). Seveda je vsem dobro znano, da imamo v termodinamičnih procesih nepovračljive in povračljive procese. Pri tem seveda vemo, kaj moramo storiti, da nepovračljivi proces ogrevanja naredimo čim manjši. Kako to storiti, je zelo preprosto vprašanje, ki terja jasen in preprost odgovor, ki se glasi: »Čim manj toplote spustiti v okolico«. Da bi to dosegli, morajo biti stene ogrevanih prostorov čim bolj izolirane, čim manj odpiranja oken, okna za varovana proti izsevanju infrardečega sevanja, čim nižja temperatura ogrevanja in zaradi tega večje ogrevane površine. Za primerjavo naj navedemo podatek, da je izkoristek ogrevanja pri ogrevalni temperaturi 45 stopinj Celzija 65-70%, pri ogrevalni temperaturi 90 stopinj Celzija pa samo 10-15%. Tu imamo že en vid ogromnega prihranka pri energiji, s tem da je začetna investicija za nabavo večje ogrevane površine pač večja, vendar dolgoročno gledano enkratna. Zaradi trenda naraščanja stroškov energije se po

današnjih kalkulacijah izplača iz prihrankov že v treh letih.

Cilj, ki naj bi ga zasledovali v tem procesu, je predvsem v tem, da toploto odvajamo v čim manjši meri in časovno v čim daljšem intervalu. S tem energijo izkoristimo maksimalno, ker jo izgubljamo kar se le da malo. Ta vid prihranka energije še ni prodril v našo zavest, če pa si ogledamo, koliko energije in s tem sredstev za to porabimo, pa mislim, da mora in to v najkrajšem času.

Druge plat tega problema predstavlja tehnološko potrebna energija, uporabna za ogrevanje. Sama tehnologija zahteva, da moramo to energijo enkrat dovesti, v naslednji fazi pa čimbolj temeljito odvesti. Ta primer nastopa pri stiskalnicah za stiskanje smuči, še nekaterih strojih in pa pri novem kompresorju, ki ga bomo dobili. Količina toplote po izračunu in predvidenih povečanjih kapacitet znaša 1,2 MW instalirane moči. (V starih enotah 1.072.440 kcal/h)

Vso to toploto bomo morali odvesti. V kolikor bi jo želeli odvajati s pomočjo potoka Begunjsčica, bi le temu glede na majhen pretok povišali temperaturo za ca. 6 do 8 stopinj Celzija, kar pa je ekološko nesprejemljivo. Poleg tega pa bi hladilni sistem za ta način odvajanja toplote zahteval vlaganje ogromnih sredstev, ki jih nikdar ne bi mogli izkoristiti, nasprotno, še celo onesnaževali bi svojo lastno okolico.

Da bi bil ta problem rešen v vsestransko korist, predlagamo gradnjo bazena olimpijskih dimenzij, ki bi ga pokrili v zimskih mesecih z napihnjenim oz. nadtlanim šotorom. Za razliko od običajnega hladilnega bazena, ki ravno tako terja investicije, bi omenjeni bazen verjetno stal približno 20% več, vendar pa je toplota, ki jo moramo odvesti, izkoriščena za ogrevanje vode v bazenu. Voda v bazenu je čista in zato bi bile ogrevalne cevi rebaste z izredno veliko površino, kar pri potočni vodi ni možno. Zaradi svoje akumulacije in izvedbe, poleti odprto, pozimi pokrito, bi imeli s tem izredno konstantno odvajanje toplote. To je seveda s tehnološkega vidika izredno pomembno in tudi zahtevano. Za natančno regulacijo temperature hladilne vode pa bi lahko vključili še obstoječi hladilni sistem. Koristnost takšnega bazena je razvidna iz naslednjega poglavja. V kolikor bi pritegnili k sodelovanju še družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti, bi skupno lahko izdelali objekt, ki bi bil izrednega pomena za športno in rekreativno delovanje naših občanov, velika pridobitev za organizirano športno aktivnost, turistični objekt, ter za naše potrebe ogromen porabnik naše odvečne toplote.

Lesnina Ljubljana

Ob 30 letnici Delovne Organizacije

Podeljuje
Delavski Svet Lesnine

za uspešno in dolgoletno sodelovanje v Združenem Delu

Priznanje

Delovni Organizaciji

Elan, Begunje

Glavni Direktor

Prešernovsk Delavskega Sveta

Ljubljana, 8. 1. 1978

Plavanje kot športna rekreacija

Zaradi možnosti izgradnje plavalnega bazena v neposredni bližini tovarne bomo opisali še primernost plavanja kot športno-rekreativne aktivnosti.

Najbolj pomembno se nam zdi, da je plavanje primerno za vsa starostna obdobja in celo za srčne bolnike. Ker je telo v vodi v vodoravnem položaju, srcu ni potrebno krvi potiskati več v višino, ampak premaguje v glavnem le odpor krvnožilnega sistema. Tako lahko ob zmerni obremenitvi srca dosežemo velike pozitivne fiziološke učinke na dihalo in ožilje, dva pomembna sistema, odgovorna za vzdržljivost človeka. Seveda si bodo mlajši privoščili večjo obremenitev, ki je pri plavanju lahko tudi izjemno visoka, saj pri tej aktivnosti sodelujejo skoraj vse mišice. Ker nastane v aktivnih mišicah potreba po krvi, se v obtok vključijo rezervna kri, ki je bila vskladiščena v jetrih in vranici. Vse to pa vpliva na povečanje volumna in kvalitete krvi, najbolj pomembne življenjske tekočine. V krvi se poveča količina hemoglobina, zmanjša pa holesterina.

Ker je obremenitev pri plavanju lahko tako različna, je ta aktivnost lahko kontrastna delom, ki se opravljajo pretežno statično - sede ali stoje, kot tudi dinamičnim aktivnostim. Tisti, ki se med delovnim procesom veliko giblje, si bo privoščil lahkotno plavanje,

nasprotno pa bodo živahneje zaplavali tisti, ki jih proizvodni proces statično utesnjuje. Poseben preventivni in korektivni vpliv ima plavanje na detivni vpliv ima plavanje na deformiranost hrbtnice v hrbtnem predelu, danes tako pogoste posledice zaradi predolgega dela sede.

Ker je v naši DO tudi mnogo delovnih mest, kjer so zaradi ropota, prahu in plinov neugodni mikroklimatski pogoji, naj poudarimo tudi osnovni princip rekreativnega odmora: delavec mora v času odmora zapustiti tako okolje; ker voda v bazenu stalno valovi, iz zraka vpije vse prašne delce. Najbrž bi zato težko našli še kje tako čist zrak, kot nad gladino vode, ravno tega pa plavalec vdihuje med plavljanjem.

Zelo blagodejno delovanje ima plavanje tudi na utrujene mišice in sklepe, saj sinovialna tekočina v razbremenjenih sklepih bolje prehranjuje sklepni hrustanec.

Plavanje ima še eno drugo prednost - zdravstveno-higiensko. Ker se aktivnost izvaja v specifičnem okolju - vodi, le-ta čisti kožo in odpira pore. Očiščena koža je tako pripravljena za nemoteno delovanje. Zmerna aktivnost pospešuje tudi prebavo.

Omeniti je potrebno tudi, da je znanje in sposobnost plavanja pomembna za SLO.

F. V. - K. B.

**EKIPNA RAZVRSTITEV
ŽENSKÉ VELESALOM
- 7 EKIP**

5. ELAN Begunje
Žerovnik Marjana
Košir Tanja
Podlipec Amalija

**EKIPNA RAZVRSTITEV
MOŠKI VELESALOM
- 30 EKIP**

1. ELAN Begunje
Gašperšič Miran
Jakopič Blaž
Peternel Janez

**GENERALNA UVRSTITEV EKIP
PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH**

Elan tretji

1. LIP BLED	379,10
2. ALPLES ŽELEZNIKI	333,50
3. ELAN BEGUNJE	289,03
4. SLOVLES TRGOVINA	204,81
5. MEBLO NOVA GORICA	186,84
6. GG BLED	182,28
7. GG MARIBOR	157,87
8. JELOVICA ŠKOFJA LOKA	126,71
9. MARLES MARIBOR	125,51
10. GG TOLMIN	116,70
11. KLI LOGATEC	101,58
12. NOVOLES NOVO MESTO	99,59
13. GG POSTOJNA	98,42
14. LESNA SLOV. GRADEC	90,14
15. GG KRANJ	87,29
16. SLOVLES IDRIJA	80,17
17. ZKGP KOČEVJE	79,76
18. LIKO VRHNIKA	67,80
19. GLIN NAZARJE	61,65
20. BREST CERKNICA	57,03
21. TOVARNA MERIL SL. GRADEC	56,54
22. LESNINA LJUBLJANA	54,58
23. STOL KAMNIK	49,55
24. HOJA LJUBLJANA	47,16
25. GG LJUBLJANA	42,83
26. SMREKA GORNJI GRAD	39,35
27. JAVOR PIVKA	21,48
28. GG NAZARJE	19,85
29. LIPA AJDOVŠČINA	14,76
30. GG NOVO MESTO	3,21
31. SVEA ZAGORJE	—

**XX.
zimska
lesariada**

kobla, 23. do 24. 2. 1979

REPUBLISKO SMUČARSKO TEKMOVANJE
GOZDARJEV, LESARJEV IN LOVCEV

V dneh 23. in 24. februarja 1979 je bila na Koblji pod pokroviteljstvom »LIP« Bled XX. zimska lesariada, kjer je kot vsako leto sodeloval tudi Elan. Elan je bil vedno med favoriti, večkrat je bil že prvi, lansko leto drugi. Tretje mesto letos je vendarle lep uspeh. Premalo imamo pri tem angažiranih žensk, sicer bi bil tudi letos rezultat boljši.

So pa naši nastopajoči dali vse od sebe, saj so pobrali veliko prvih mest.

Rezultati:

Posamezno:

TEKI ŽENSKÉ - I. kat. - 22 tekmovalk - 3 km

7. Brejc Nuša
10. Kapus Stanka

TEKI ŽENSKÉ - II. kat. 3 km - 7 tekmovalk

3. Vavpotič Minka
4. Podlipec Amalija
6. Kelih Nataša

TEKI MOŠKI - I. kat. 6 km

1. Rodman Roman
6. Kordež Božo
12. Kozinc Boris
13. Zupan Tine

TEKI MOŠKI - II. kat. 6 km - 33 tekmovalcev

5. Pangerc Silvester

VELESALOM ŽENSKÉ - I. kat. - 53 tekmovalk

7. Žerovnik Marjana

VELESALOM ŽENSKÉ - II. kat. - 16 tekmovalk

4. Podlipec Amalija

VELESALOM MOŠKI - I. kat. - 153 tekmovalcev

1. Gašperšič Miran
2. Jakopič Blaž
5. Krivic Janez
6. Zupan Miha
8. Šmit Vito
11. Mulej Vlado
13. Mikič Lado
19. Vojvoda Vojko
25. Krivic Jože
27. Bončina Alojz
36. Aljančič Uroš
50. Kokalj Rudi

VELESALOM MOŠKI - II. kat. - 73 tekmoval.

7. Peternel Janez
9. Perkovič Franc
10. Dežman Jože

VELESALOM MOŠKI - III. kat. - 24 tekmovalcev

4. Cvenkelj Franc

Ekipno:

TEKI ŽENSKÉ - 6 EKIP

3. ELAN Begunje
Vavpotič Minka
Brejc Nuša
Podlipec Amalija

EKIPNA RAZVRSTITEV MOŠKI TEKÍ - 17 EKIP

1. ELAN Begunje
Rodman Roman
Kordež Božo
Kozinc Boris

Smučarski učitelji in vaditelji iz »PARTIZANA« Begunje so vadili šolsko mladino med zimskimi počitnicami v Krpinu

Izreden Elanov razstavljeni paviljon na sejmju »ISPO«

Sejem »ISPO« v Münchnu

Anerkennung und Dank

Für treue und kontinuierliche Beteiligung an der ispo

Internationale Sportartikelmesse München

Überreicht von der Münchener Messe- und Ausstellungs-gesellschaft aus Anlaß der 10. ispo Internationale Sportartikelmesse - München im Februar 1978

[Signature]

[Signature]

Priznanje in zahvala uprave sejma »ISPO« München za 10-letno uspešno sodelovanje

Jogging in zdravje

V bistvu je jogging beseda, ki opisuje miren tek, občasno prekinjen s hojo. Gre za pojav, ki se je razširil skoraj po vsem svetu. Tisti, ki se vračajo z obiskov v ZDA poročajo o številnih tekačih, ki jih je videti na ulicah in parkih velikih mest. V ZDA je okoli 20 do 25 milijonov privržencev tega načina teka oziroma rekreacije, Japonci pa tudi zagotavljajo, da je mogoče skoraj vsako uro videti ljudi, ki tečejo okoli cesarske palače. V ZR Nemčiji je skoraj dva milijona ljubiteljev športa te vrste, v Švici pa je razmerje morda neko-

liko drugačno. Lepota dežele kar sama vabi na sprehode in v planinarjenje ter smučanje. Vendar, priljubljenost teka na smučeh in kolesarjenje pričata, da se tudi v Švici povečuje zanimanje za tiste športne discipline, ki zahtevajo več napora in vztrajnosti.

Jogging zahteva dnevni trening – tek na miljo ali dve – s tem da se sčasoma poveča na 5 do 10 milj na dan. Pojav je precej spremenil odnos do športa nasploh. Trdijo, da šport zahteva zdravega človeka, zato so mnogi ostareli ljudje opustili misel na športno udejstvovanje, ker so jim vcepili strah pred srčnim infarktom. Bolje je torej s tekom preprečiti obolenje. Za zmanjšanje nevarnosti srčnega infarkta je priporočljivo vsaj 5 minut na dan telovaditi z obremenitvijo 120 do 130 srčnih utripov. Še boljše pa je dvakrat po 30 minut ali eno uro na teden ob enaki frekvenci srčnega utripa.

Bulvarsko časopisje v ZDA in v ZR Nemčiji se je dobesedno polastilo jogginga in ga marsikdaj zelo površno prikazalo. Razumljivo je, da se pri takšni množičnosti znajdejo pri stvari tudi takšni, ki zanjo nimajo pravega razumevanja. Med newyorškim maratonom je nekdo dobil srčni napad, nato pa se je izkazalo, da se je udeležil tega teka, čeprav je za trening pretekel samo eno miljo na dan! Komentar k temu je popolnoma nepotreben. So tudi ljudje, ki se najprej dobro najedo, nato pa gredo trenirati. Tudi v takšnih primerih so posledice znane.

Povedati je treba, da pri stotisočih udeleženi ne gre brez nesreč oziroma poškodb. Krči in druge težave v gibalnem aparatu so glavne motnje, ki nastopajo pri tem. Obtožbe, da joggingi polnijo ordinacije zdravnikov, so, milo rečeno, pretiravanje. Resnica je ravno drugače: jogging utrjuje zdravje. Zdravje in veselje ter doživljaji, so glavni mikri jogginga. Znano je tudi, da nastopajo na psihiatričnem področju spremembe, ki povečujejo veselje do življenja in vzbujajo voljo do vedno novih podvigov.

V novejših časih se objavljajo podatki, da so se v ZDA boleznijo ožilja in število srčnih infarktov precej zmanjšali, za 8,7 % oziroma za 7 %. Vzporedno s tem se je v ZDA letna poraba cigaret na prebivalca zmanjšala od 4051 na 3965 v letu 1978. Manjka samo še poročilo, da se zmanjšuje tudi povprečna telesna teža Američanov, pa bo skoraj popolna podoba o pohvalnem vplivu športa na človekovo zdravje. V kolikšnem obsegu so ti rezultati posledica večjega športnega udejstvovanja Američanov, še niso povedali.

Vendar pa so v ZDA tudi iznašli izraz »joggerska smrt«.

Pri milijonih tekačev, ki imajo za seboj stotisoče ur treninga je kar velika verjetnost, da bo kakšen tekač med tekmo doživel srčni napad, prav tako, kot med vožnjo z avtomobilom, ali pa doma pred TV sprejemnikom. Vsekakor je treba upoštevati, da 18 % starejših, ki so pri normalni obremenitvi opravili pregled pri zdravniku športne medicine nastopijo pri maksimalni obremenitvi svarične srčne funkcije. Zaradi tega je za starejše tekmovalce nujna redna kontrola pri zdravniku športne medicine in obvezen RKG pregled pod obremenitvijo. Če se bodo pojavile anomalije, potem bo zdravnik odločal o nadaljnji športni dejavnosti. Premalo gibanja, to je vedno faktor tveganja za srčni infarkt. Prav tako nevaren faktor sta kajenje in prevelika teža. Šport je dovoljeno le tako intenzivno izvajati, da izgine želja po cigareti in da se včasih sčasoma vzpostavi normalna telesna teža (višina telesa minus 100 in minus 10 %). Tveganje srčnega infarkta pri joggingu je res zelo majhno.

Nobenega dvoma ni, da je mogoče s športnim udejstvovanjem doseči boljše zdravstveno stanje. Če je mogoče ugotoviti povečanje športne dejavnosti in vzporedno s tem zmanjšati obolenosti srca in ožilja, kakor tudi zmanjšanje kajenja, potem je treba te razveseljive podatke vsekakor pripisati športu, pa čeprav tega ni mogoče tudi dokazati. Kaj lahko si zamišljamo, kakšen propagandni val bi se dvignil, če bi takšen uspeh lahko pripisali kakšnemu farmacevtskemu proizvodu.

Na splošno ni zmeraj znamenj, ki bi kazala, da se zaradi jogginga slabša človekovo zdravstveno stanje. Nikjer ni rečeno, da šport, še posebno pa discipline, ki terjajo veliko vzdržljivost, odvrtačo množice od parkov in travnikov, kjer se je mogoče sprostiti. Dobro bi bilo zbrati podatke o tem, koliko je športno udejstvovanje vplivalo na zmanjšanje izdatkov za zdravstvo in kako zelo je aktualiziralo že skoraj pozabljeno geslo, da je »bolje graditi športne objekte, kakor pa bolnišnice«. Športniku – posamezniku ali joggerju je to znano, prizadeva si za utrditev zdravja in za povečanje delovne sposobnosti.

Gallupova anketa v ZDA je pokazala, da se okoli 47 % vseh Američanov redno ukvarja s športom. Velik del se je ukvarjal z joggingom, ali kakor tudi pravijo »trim-trabom« oziroma vztrajnostnim tekom. Kdor tekmuje, rabi tudi ustrezno obutev, obleko, stoparico, srajco s »T« izrezom in po možnosti napise »New York Road Runners Club«, ime, ki se je pojavilo že tudi na majicah po Evropi, vendar v skrajšani obliki: »Road Runner«.

F. L.

Le še teden dni do Planice

Le še teden dni nas loči, ko bo dolina Tamarja že drugič gostiteljica svetovnega prvenstva v smuških poletih. Prvo svetovno prvenstvo v smuških poletih je bilo na planiški velikanki leta 1972, drugo leto kasneje v Oberstdorfu v Nemčiji, tretje leta 1975 v avstrijskem Kulmu in četrto leto 1977 v Vikersundu na Norveškem.

Zahvaljujoč uspešno izvedenemu prvemu prvenstvu in seveda tudi dobri organizaciji številnih drugih mednarodnih tekmovanj in prireditve, nam je mednarodna smučarska zveza poverila tudi peto svetovno prvenstvo v smuških poletih, ki bo od 16. do 18. marca v Planici, je v svojem uvodu dejal predsednik organizacijskega komiteja Niko Belopavlovič, ko je predsednike skupščin gorenjskih občin in novinarje informiral o pripravah na to veliko tekmovanje. Seveda gre zasluga za to tudi vsem gorenjskim občinam, ki so organizacijski komite podpira-

le in dale tudi znatna finančna sredstva, poleg podpore vseh slovenskih občin, ki so svoj delež prispevale prek telesno-kulturne skupnosti Slovenije. Tako so bila opravljena velika konstrukcijska dela na 165-metrski velikanki, ki bo dovoljevala polete okrog 180 metrov. Obnovljen je bil nalet, doskočišče, sodniški stolp, povečana »Kavka« (stavba za zdravniško službo, merilne instrumente in drugo), na novo položene vse napeljave za potrebe posameznih služb, na novo napeljan vodovod do odskočne mize in bo mogoče v skrajnem primeru in ob ustreznih temperaturah »proizvajati« tudi umetni sneg, določene lokacije in utrjeni temelji novih tribun za goste. Tako bi lahko mirno rekli, da je skakalnica zelo posodobljena.

Ob tem moramo seveda tudi poudariti precej posodobljene dostope do skakalnic. Tako je bila rekonstruirana magistralna cesta Kranjska gora-Rateče, asfaltirana celotna obvoznica ob bivši železniški progi do stare postaje v Ratečah, asfaltirana pa je bila tudi šest metrov široka regionalna cesta Rateče-Planica in pred odcepom proti domu v Planici v celoti obnovljen most v širini sedmih metrov. Velika pridobitev je prav tako obnovljen bivši dom Ilirija z depandanso, v kar je telesnokulturna skupnost Slovenije vložila znatna sredstva.

Z nekaterimi stvarmi, je dejal predsednik Belopavlovič, je komite v rahli zamudi, vendar pa je izrazil prepričanje, da bo do pričetka prvenstva vse pripravljeno. Komite ima predvsem težave s finančnimi sredstvi, zaradi nekaterih obsežnejših del pa tudi podražitev. Dejtal pa je, da je prepričan, da bodo tudi v tem trenutku pomagale vse gorenjske pa tudi ostale slovenske občine. Še toliko bolj, ker dolina Tamarja dobiva počasi prve obrise novega celoletnega rekreacijskega centra Slovenije. V pripravah na peto svetovno prvenstvo je bilo namreč narejenega

mного več kot prej v mnogo daljšem obdobju.

Kakšno zanimanje vzbujajo planiški poleti v svetu, dokazuje tudi to, da bodo poleg jugoslovanske televizije polete prenašale tudi Evrovizija in Intervizija ter ameriška televizija. Ne glede na to pa bo Planica te dni nedvomno sprejela množice gledalcev iz vse Jugoslavije pa tudi iz zamejstva, saj gledati polete v neposredni bližini je povsem nekaj drugega kakor prek televizijskih ekranov.

Veličino tej prireditvi daje tudi dejstvo, da je predsednik Tito sprejel pokroviteljstvo, sekretar predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije pa predsedstvo častnega odbora.

Nedvomno pa bodo temu velikemu športnemu dogodku posvetili veliko pozornost tudi občani naše in sosednje občine z izobežanjem zastav in drugo primerno okrasitvijo ter pozdravi številnim gostom iz domovine in tujine. Prepričani smo, da se bodo občani tudi tokrat izkazali kot dobri gostitelji.

ŠE ENKRAT DUPLJANSKI MARATON

V okviru letošnjih množičnih smučarskih maratonov je bil tudi v Dupljah – pod geslom: »PO POTEH KOKRŠKEGA ODREDA«. Na njem je startalo 1270 tekačev in tekačic v devetih kategorijah.

UVRSTITVE NAŠIH TEKMOVALCEV

Moški: TRIM – 15 km

- 74. Finžgar Primož
- 77. Anderle Stane
- 197. Hrovat Brane
- 201. Vrečko Maks
- 206. Krmelj Rudi
- 224. Dobida Janez
- 273. Bertonec Tine
- 309. Legat Tone
- 338. Finžgar Miha
- 355. Zajc Bojan
- 385. Švab Franc

(uvrščenih 488 tekmovalcev)

Moški do 40 let – 30 km:

- 105. Kelih Jože
- (362 uvrščenih tekmovalcev)

Moški nad 40 let – 30 km:

- 32. Hrovat Janez
- (78 uvrščenih tekmovalcev)

Tokrat ženske predstavnice nismo imeli.

K. B.

Tako smučamo v Krpinu – če je sneg seveda

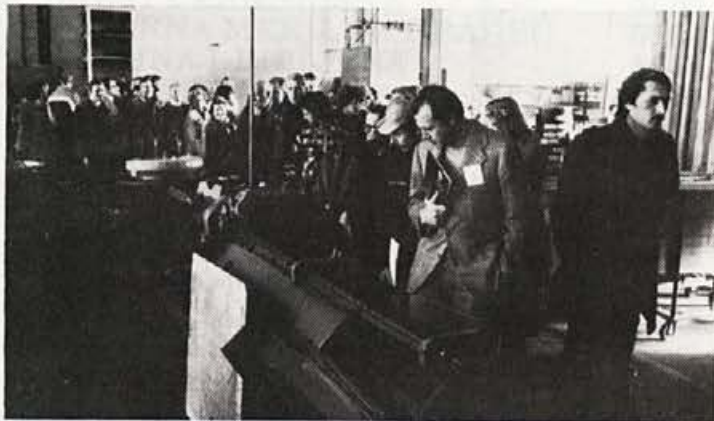

Šah

II. TURNIR

15. II. 1979

Št.	PRIMEK IN IME	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	%
1	TANGUS	0	1	1	1	1/2	1	1/2	0	1	6	II-III	67	
2	VREČKO	1	0	1	1	1	1	1	1	1	9	I.	100	
3	GREJC	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	X.	11	
4	BLAŽIČ	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3	VIII.	33	
5	RESMAN FRANČ	0	0	1	1	1/2	0	1	1	0	4 1/2	VI.	50	
6	DRAGAN	1/2	0	1	1	1/2	0	1	1	1	6	II-III	67	
7	JERAJA	0	0	1	0	1	1	0	1/2	1	5 1/2	IV-V	61	
8	BENEDIČIČ	1/2	0	1	1	0	0	0	0	1	3 1/2	VII.	39	
9	POFOČNIK	1	0	1	0	1	0	1/2	1	0	5 1/2	IV-V	61	
10	BILIČ	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	IX.	22	

Pravniki, ki so bili na evropskem prvenstvu v Kranjski gori, so obiskali Elan

Zimski Krpin v vsej svoji lepoti

Izbor najboljšega športnika – šahista, športnice – šahistke ELAN

Kako postaneš najboljši športnik Elana

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. Pravico udeležbe na tekmovanjih imajo vsi člani kolektiva, ki imajo lastnost delavca v OZD ELAN – ne glede na članstvo v posamezni sekciji.

2. Tekmovanje vodi tričlanska komisija, ki jo za vsako leto izvoli upravni odbor. Vse zadeve v zvezi s tekmovanjem vodi in rešuje ta komisija in njene odločitve so dokončne.

3. Komisija lahko diskvalificira posameznika v eni panogi, ali pa za celotno tekmovanje, v primeru nešportnega vedenja na tekmovanjih.

4. Tekmovanje se lahko izvede v naslednjih disciplinah:

- veleslalom (alpska smučarska sekcija),
- smučarski tek (tekaška smučarska sekcija),
- kros (tekaška smučarska sekcija),
- veslanje (brodarska sekcija),
- kegljanje (kegljaška sekcija),
- šah (šahovska sekcija),
- streljanje (strelska sekcija),
- orientacijski pohodi (plainska sekcija),
- namizni tenis (namiznoteniška sekcija),
- plavanje (plavalna sekcija).

O. p.: vse discipline so primerne za moško in žensko konkurenco.

5. Tekmovanje naj načeloma organizirajo sekcije v okviru Elanovega sindikalnega prvenstva, izjemoma pa lahko v okviru občinskega sindikalnega prvenstva.

3. Izračun točk v posameznih disciplinah:

a) Aritmetična sredina rezultatov – M:

$$M = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + \dots + x_n}{N}$$

x_1, x_2, x_n – rezultati tekmovalcev posameznikov

N = število tekmovalcev posamez.

b) Standardna variacija σ :

$$\sigma = \sqrt{\frac{(x_1 - M)^2 + (x_2 - M)^2 + (x_3 - M)^2 + \dots + (x_n - M)^2}{N}}$$

c) Rezultat (položaj posameznikov v grupi) Z:

$$Z = \frac{M - x_n}{\sigma}$$

(Z vrednosti so pozitivne in negativne)

d) Končni rezultat (točke) posameznikov T:

$$T = 5000 + 1000 \cdot Z = 5000 + 1000 \cdot \frac{M - x_n}{\sigma}$$

4. Pri disciplinah, ki imajo znan vrstni red, nimajo pa posamezniki točnih rezultatov (časovnih, točkovnih), se točke posameznika izračunajo: (namizni tenis)

a) Izračuna se povprečje točk prvih mest po disciplinah.

6. Sindikalna tekmovanja Elana se lahko izvedejo po kategorijah. V takem primeru je tekmovanje regularno za športnika – šahista, športnico – šahistko, če so imeli vsi tekmovalci enake pogoje (dolžina proge, itd.).

7. V razpisu tekmovanja mora biti navedeno, da tekmovanje šteje za izbor najboljšega športnika – šahista, športnice – šahistke Elana.

II. NAČIN IZVEDBE POSAMEZNIH TEKMOVANJ

1. Za izvedbo tekmovanj so odgovorni vodje posameznih sekcij.

2. Vodja sekcije najmanj 14 dni pred tekmovanjem s soglasjem komisije sestavi razpis za posamezno panogo.

3. Razpis mora biti javno objavljen najmanj 7 dni pred dnevom tekmovanja.

4. Na tekmovanju mora biti poleg organizatorja tekmovanja prisoten vsaj en član tekmovalne komisije, ki skrbi za regularnost samega tekmovanja.

5. Delegat poroča komisiji o izvedbi in pogojih na tekmovanju, nakar komisija sklepa o regularnosti tekmovanja.

III. DOLOČITEV VRSTNEGA REDA

1. Višje mesto doseže tisti tekmovalce, ki zbere v skupnem seštevku več točk.

2. Tistemu, ki se udeleži vseh organiziranih in regularno priznanih tekmovanj, se dva najslabša rezultata ne upoštevata.

IV. PODELITEV PRIZNANJ IN NAGRAD

1. V posameznih disciplinah naj sekcija podeli prvim trem kolajne, prvim petim pa diplome.

2. Ob zaključku tekmovanja komisija podeli:

a) Prehodni pokal (moška, ženska konkurenca), ki preide v trajno last, če je osvojen tri-

krat zaporedoma, ali petkrat v presledkih.

b) Pokal v trajno last za prvo, drugo in tretje mesto, za prvih pet pa diplome (moška, ženska konkurenca).

c) Po svoji presoji komisija lahko podeli tudi:

- pokal za »fair play«,
- pokal za izjemne rezultate,
- pokal za borbenost.

3. Podelitev vseh teh priznanj se izvrši na občnem zboru KOOS ali pa na občnem zboru SSD ELAN Begunje.

Pravilnik za izbor najboljšega TOZD – DS v naslednji Smučini.

Prilagodeni podatki do 30. oktobra:

DISCIPLINA	TRIMESTR V LETU 1979											
	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	avg.	sep.	okt.	nov.	dec.
SMUČARSKI TEK												
VELESALOM												
KEGLJANJE BORBENE VARIANTE												
STRELJANJE												
BALIKANJE												
ŠAH												
TRIN KOLESARSTVO												
SPINJALNIŠKI IN JESENI SKI KROS												
ITALI NOGOMET												
PLAVANJE												
AUTO RALLY												
ODBOJKA												
NAMIZNI TENIS												
KEGLJANJE IKSANO												

ORGANIZACIJA SINDIKALNA PRVENSTVA

predlog programa snobkoluš Elanovih prvenstev za leto 1979

DISCIPLINA	TRIMESTR V LETU 79											
	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	avg.	sep.	okt.	nov.	dec.
VELESALOM												
SMUČARSKI TEK												
STRELJANJE												
KEGLJANJE BORB. VARIANTE												
BALIKANJE												
ŠAH												
ORIENTACIJSKI POHOD												
ITALI NOGOMET												
PLAVANJE												
ODBOJKA												
NAMIZNI TENIS												
KEGLJANJE IKSANO												

ELANOVA SINDIKALNA PRVENSTVA

Elanovi tekači na Koroškem

V nedeljo, 18. februarja, je bil v Ziljski Bistrici množični ljudski tek na smučeh. Sodelovalo je nekaj čez dvesto tekmovalcev, pri članih pa so sodelovali tudi trije člani naše sekcije. Zupan Tine se je kot naš najboljši predstavnik uvrstil na 7. mesto, Hrvat Janez je bil 15., Pangerc Silvester pa 17.

Organizatorji so lepo sprejeli naše tekmovalce. Tekmovalci so nosili naše startne številke, razveseljivo pa je tudi, da jih je precej teklo tudi z našimi smučmi.

Vodja tekaške sekcije
Kozinc Boris

Najpomembnejše uvrstitve tekmovalcev z Elan smučmi 1978/79

ALPSKO SMUČANJE – MOŠKI

Uvrstitev: Datum: Kranj:

Disciplina:

INGEMAR STENMARK (SWE):

2.	27. 11. 1978	Val Senales (ITA)	S	– Schnals Trophy
1.	30. 11. 1978	Stelvio (ITA)	S	– World Series
1.	1. 12. 1978	Fulpmes (AUT)	GS	– World Series
6.	3. 12. 1978	Vigilio (ITA)	PS	– World Series
1.	9. 12. 1978	Schladming (AUT)	GS	– WC
13.	13. 12. 1978	Madonna di Camp. (ITA)	S	– WC
1.	14. 12. 1978	Madonna di Camp. (ITA)	PS	– WC
1.	21. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	S	– WC
1.	22. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	GS	– WC
1.	7. 1. 1979	Courchevel (FRA)	GS	– WC
3.	15. 1. 1979	Crans Montana (SUI)	S	– WC
1.	16. 1. 1979	Adelboden (SUI)	GS	– WC
2.	21. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	S	– WC
1.	23. 1. 1979	Steinach (AUT)	GS	– WC
4.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	S	– WC
1.	4. 2. 1979	Jasna (TCH)	GS	– WC
3.	5. 2. 1979	Jasna (TCH)	S	– WC
2.	7. 2. 1979	Oslo (NOR)	S	– WC
1.	10. 2. 1979	Aere (SWE)	GS	– WC
1.	11. 2. 1979	Aere (SWE)	S	– WC

BOHUMIR ZEMAN (TCH):

5.	26. 11. 1978	Val Senales (ITA)	GS	– Schnals Trophy
14.	1. 12. 1978	Fulpmes (AUT)	GS	– World Series
8.	9. 12. 1978	Schladming (AUT)	GS	– WC
15.	13. 12. 1978	Madonna di Camp. (ITA)	S	– WC
11.	14. 12. 1978	Madonna di Camp. (ITA)	PS	– WC
13.	21. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	S	– WC
10.	22. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	GS	– WC
11.	16. 1. 1979	Adelboden (SUI)	GS	– WC
12.	15. 1. 1979	Crans Montana (SUI)	S	– WC
24.	20. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	D	– WC
21.	21. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	S	– WC
6.	21. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	C	– WC
44.	27. 1. 1979	Garmisch (BRD)	D	– WC
21.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	S	– WC
7.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	C	– WC
12.	4. 2. 1979	Jasna (TCH)	GS	– WC
11.	11. 2. 1979	Aere (SWE)	S	– WC

BOJAN KRIŽAJ (JUG):

1.	26. 11. 1978	Val Senales (ITA)	GS	– Schnals Trophy
13.	27. 11. 1978	Val Senales (ITA)	S	– Schnals Trophy
6.	1. 12. 1978	Fulpmes (AUT)	GS	– World Series
4.	5. 12. 1978	Schladming (AUT)	GS	– IC
27.	9. 12. 1978	Schladming (AUT)	GS	– WC
5.	13. 12. 1978	Madonna di Camp. (ITA)	S	– WC
5.	14. 12. 1978	Madonna di Camp. (ITA)	PS	– WC
4.	21. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	S	– WC
3.	22. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	GS	– WC
6.	24. 12. 1978	Železniki (JUG)	S	– IC
3.	7. 1. 1979	Courchevel (FRA)	GS	– WC
6.	16. 1. 1979	Adelboden (SUI)	GS	– WC
57.	27. 1. 1979	Garmisch (BRD)	D	– WC
8.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	S	– WC
11.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	C	– WC
2.	4. 2. 1979	Jasna (TCH)	GS	– WC
18.	10. 2. 1979	Aere (SWE)	GS	– WC
20.	11. 2. 1979	Aere (SWE)	S	– WC

JOŽE KURALT (JUG):

22.	22. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	GS	– WC
2.	24. 12. 1978	Železniki (JUG)	S	– IC
16.	9. 1. 1979	Crans Montana (SUI)	S	– WC
8.	11. 1. 1979	Anzere (SUI)	S	– IC
4.	11. 1. 1979	Crans Montana (SUI)	PS	– IC
16.	15. 1. 1979	Crans Montana (SUI)	S	– WC
15.	23. 1. 1979	Steinach (AUT)	GS	– WC
18.	5. 2. 1979	Jasna (TCH)	S	– WC
10.	7. 2. 1979	Oslo (NOR)	S	– WC
20.	10. 2. 1979	Aere (SWE)	GS	– WC
26.	11. 2. 1979	Aere (SWE)	S	– WC

BORIS STREL (JUG):

10.	26. 11. 1978	Val Senales (ITA)	GS	– Schnals Trophy
5.	1. 12. 1978	Fulpmes (AUT)	GS	– World Series
2.	5. 12. 1978	Schladming (AUT)	GS	– IC
17.	9. 12. 1978	Schladming (AUT)	GS	– WC
15.	18. 12. 1978	Maribor (JUG)	S	– IC
5.	19. 12. 1978	Maribor (JUG)	S	– IC
8.	24. 12. 1978	Železniki (JUG)	S	– IC
12.	7. 1. 1979	Courchevel (FRA)	GS	– WC
15.	11. 1. 1979	Anzere (SUI)	S	– IC
20.	16. 1. 1979	Adelboden (SUI)	GS	– WC
19.	21. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	S	– WC
12.	23. 1. 1979	Steinach (AUT)	GS	– WC
13.	27. 1. 1979	Garmisch (BRD)	S	– WC
12.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	C	– WC
7.	4. 2. 1979	Jasna (TCH)	GS	– WC
11.	10. 2. 1979	Aere (SWE)	GS	– WC

MIŠO MAGUŠAR (JUG):

10.	19. 12. 1978	Maribor (JUG)	S	– IC
18.	21. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	S	– WC
27.	22. 12. 1978	Kranjska gora (JUG)	GS	– WC
5.	24. 12. 1978	Železniki (JUG)	S	– IC
20.	21. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	S	– WC
25.	5. 2. 1979	Jasna (TCH)	S	– WC
21.	7. 2. 1979	Oslo (NOR)	S	– WC
34.	11. 2. 1979	Aere (SWE)	S	– WC

JANEZ ZIBLER (JUG):

20.	18. 12. 1978	Maribor (JUG)	S	– IC
20.	19. 12. 1978	Maribor (JUG)	S	– IC
14.	24. 12. 1978	Železniki (JUG)	S	– IC
25.	21. 1. 1979	Kitzbühel (AUT)	S	– WC
33.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	S	– WC
13.	28. 1. 1979	Garmisch (BRD)	C	– WC
28.	5. 2. 1979	Jasna (TCH)	S	– WC
33.	7. 2. 1979	Oslo (NOR)	S	– WC
37.	10. 2. 1979	Aere (SWE)	GS	– WC

TEKI MOŠKI

STAN DUNKLEE (USA):

8.	21. 12. 1978	Telemark (USA)	15 km	– WC
21.	11. 1. 1979	Castelrotto (ITA)	30 km	– WC
20.	14. 1. 1979	Reit im Winkl (BRD)	15 km	– WC

IVO ČARMAN (JUG):

1.	6. 1. 1979	Bohinj (JUG)	10 km	– IC
----	------------	--------------	-------	------

DUŠAN DJURIČIĆ (JUG):

2.	6. 1. 1979	Bohinj (JUG)	10 km	– IC
6.	11. 1. 1979	Castelrotto (ITA)	15 km	– WC

AKROBATSKO SMUČANJE

STEPHANIE SLOAN (CND):

1.	21., 22. in		C	– WC
	23. 1. 1979	Tignes (FRA)		
1.	26., 27. in		C	– WC
	28. 1. 1979	Saalbach (AUT)		
1.	3.–5. 2. 1979	Laax (SUI)	C	– WC

PROFESIONALCI

WERNER MATTLE (SUI):

10.	28. 1. 1979	Utah (USA)	D	
7.	4. 2. 1979	COLORADO (USA)	D	

Pregled vsebuje uvrstitev, D – smuk
datum, kraj, disciplino in vrsto
tekme. Kratice v pregledu pa:
S – slalom WC – svetovni pokal
GS – veleslalom IC – mednarodna tekma
EC – evropski pokal

SKOKI

MARKO MLAKAR (JUG):

14.	2.	1. 1979	Garmisch (BRD)	90 m	- INTERSP
6.	21.	1. 1979	Le Brassus (SUI)	90 m	- IC

PRIMOŽ ULAGA (JUG):

2.	20.	1. 1979	Reit im Winkl (BRD)	70 m	- IC
----	-----	---------	---------------------	------	------

MIRAN TEPEŽ (JUG):

6.	9.	1. 1979	Cortina d'Ampezzo (ITA)	90 m	- IC
8.	20.	1. 1979	Reit im Winkl (BRD)	70 m	- IC

THOMAS PROSSER (BRD):

4.	16.	1. 1979	Willingen (BRD)	100 m	- IC
----	-----	---------	-----------------	-------	------

Še en pogled na delavnico na Fortuni

Montaža strešne konstrukcije na novi smučarski hali B 1

Proizvodna gimnastika

POGOJI USPEŠNEGA VKLJUČEVANJA PROIZVODNE GIMNASTIKE

Za uspešno vključevanje proizvodne gimnastike v delovni kolektiv, v ustaljen proces proizvodnje je potrebno na prvem mestu prepričati ljudi v podjetju, in to od zadnjega delavca pa do direktorja, kako koristno in pomembno vlogo ima proizvodna gimnastika.

Druga važna naloga je poiskati in določiti ustrezne strokovne kadre, ki bodo skrbeli za redno in pravilno izvajanje proizvodne gimnastike.

Prav tako si uvajanja proizvodne gimnastike ne moremo zamisliti brez podrobnega proučevanja delavnic, analize dela in delovnih mest ter delovnega okolja.

Eden od pogojev za uspešno izvajanje proizvodne gimnastike v delovnih organizacijah pa je tudi stalno spremljanje vpliva proizvodne gimnastike na zdravje delavcev, na število poškodb pri delu, na storilnost delavcev in na produktivnost dela.

VLOGA GIMNASTIČNIH VAJ

S pravilno izbranimi telesnimi vajami lahko preprečimo škodljive posledice, ki jih ima ~~delo~~ delo za človekov psiho-motorični aparat. Tudi že pridobljene napake je možno s primernimi vajami odstraniti.

Organizator rekreacije oziroma tisti, ki vaje izbira in odmerja, mora zelo dobro poznati zdravstveno stanje organizma, gibalne sposobnosti delavcev in seveda tudi škodljiv vpliv dela na organizem. Vodja proizvodne gimnastike mora prav tako dobro poznati vpliv posameznih gimnastičnih vaj na organizem kot celoto in na posamezne dele telesa. Le tako bo lahko vaje pravilno odmerjal in izbiral.

EKSPERIMENT IN REZULTATI

V delavnici eksperimentalne skupine so uvedli dva odmora s proizvodno gimnastiko. Prvi je bil dve uri po pričetku delovnega dne, drugi pa eno uro in pol pred zaključkom dela. Primerjanje delovne storilnosti med eksperimentalno in kontrolno skupino, v kateri niso izvajali gimnastike, je dalo pozitivne rezultate. V času po prvem aktivnem odmoru, ki je bil dve uri po pričetku dela, se je delovna storilnost v primerjavi s kontrolno skupino povečala za en odstotek, v času po drugem odmoru za proizvodno gimnastiko pa se je storilnost povečala za štiri odstotke.

VAŽNEJŠI METODIČNI NAPOTKI

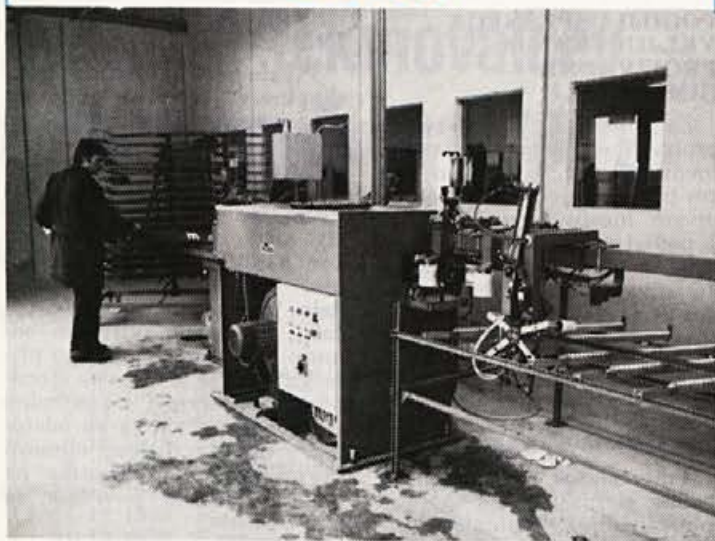
Preden pričnemo s kakršnokoli vadbo, moramo proučiti več stvari. To so zdravje, telesna in delovna sposobnost, delovni staž in pa seveda pogoji, v katerih delavci delajo. Šele ko vse to dobro poznamo, lahko na podlagi ugotovitev in spoznanj izberemo primerne gimnastične vaje, jim določimo pravilno zaporedje in jih ustrezno odmerjamo.

KONKRETNA NAVODILA

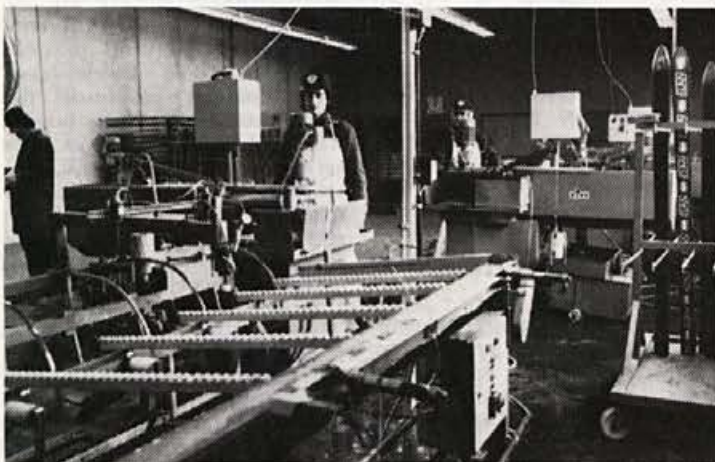
1. Aktivni odmor ne sme utruditi delavcev.
2. Vaje morajo biti lahke.
3. Navodila za izvajanje vaj in povelja naj bodo kratka in jasna.
4. Gibi naj se izvajajo v največjem možnem razponu.
5. Pri vajah, kjer je možno zadrževati dihanje, moramo določiti, kdaj je vdih in kdaj izdih.
6. Gibanje se lahko izvaja hitro, toda ne sunkovito.
7. Če je le mogoče, naj se vaje izvajajo neposredno druga za drugo brez novega začetnega položaja.

(se nadaljuje)

Brnca

Brnca: Elan Avstrija
Proizvodnja poliuretana smuči v Brnci je stekla

Proizvodnja smuči v Brnci je popolnoma avtomatizirana

Anagram

Črke v besedah predstavljajte tako, da boste dobili znana imena ali prilike alpskih smučarjev in smučark. Za lažje reševanje so v oklepajih države iz katerih so tekmovalci doma.

REŠITEV:

RATLUK	(YU)	= _____
NABOJ	(YU)	= _____
RIBEZL	(YU)	= _____
ENIGMAR	(SVE)	= _____
HAREN	(USA)	= _____
SVETI	(BRD)	= _____
DARE	(CDN)	= _____
KENZA	(ČSSR)	= _____
NELEP	(F)	= _____
GANDI	(SUI)	= _____

REŠITEV SKANDINAVSKE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Vodoravno: Lambergar, Amerigo, e, kalno, rek, Eric, Kelt, Panama, eo, l. a, odpor, at, okean, Cankar, on, Ibar, kri, dacar, raš, kasko

Pravilno so rešili:
1. nagrada Marija Koren, Nova vas (upokojenka),
2. nagrada Helena Robič,
3. nagrada Slavko Langus.

Občni zbor sindikalnega športnega društva Elan

V soboto, 9. 2. 1979, je bil v prostorih upravne zgradbe občni zbor SŠD. Delo je potekalo po predvidenem dnevnem redu. Podana so bila poročila predsednika in blagajnika ter izvoljen nov upravni in nadzorni odbor Sindikalnega društva Elan za naslednji dve leti. Za novega predsednika je bil izvoljen Filip Praprotnik. Udeležba s strani članov Sindikalnega društva Elan je bila po številu zelo skromna, saj je bilo prisotnih le 21 članov.

Tudi udeležba vabljenega vodstva delovne organizacije Elana je bila dokaj skromna, kar kaže na to, da je SŠD prepučeno samo sebi v svojem delovanju.

Na občnem zboru so bili posredovani rezultati tekmovanj za najboljšega športnika in ša-

hista oziroma najboljšo športnico in šahistko v letu 1978.

Zenske:

1. Podlipec Amalija
2. Gombovc Lidija
3. Bec Marija

Moški:

1. Praprotnik Filip
2. Hanžič Janez
3. Vrečko Maks

Poleg tega pa so pripravljena tudi priznanja za izredno aktivnost športnikom in TOZD in to:

– DS Sprem. služb – najaktivnejše sodelovanje v športu,

– Marija Bec – za izreden dosežek v kegljanju,

– Filip Praprotnik – najaktivnejši dopisnik v Smučino o športu.

Lado Hegedič

Volkarjevega Poldka ni več!

Čeprav je minilo že nekaj časa, odkar je Poldek, naš upokojenec, preminul,

po dolgi in težki bolezni, je naša dolžnost, da mu izrečemo v slovo nekaj besed.

Bil je eden prvih naših delavcev, mizarjev, ko je leta 1946 pričel z delom v strojni mizarški delavnici, vse do leta 1966, ko je stopil v pokoj. 20 let dela je posvetil Elanu prav v času od same ustanovitve zadruge, do velikega vzpona in razvoja moderne tovarne športnega orodja. Bil je useskozi marljiv delavec, za kar mu velja najlepša zahvala.

Naj mu bo teh skromnih nekaj besed ob njegovi osebni skromnosti in tihem slovesu od nas majhen delež hvaležnosti za njegovo dolgoletno delo.

Sodelavci

Zahvala

Ob smrti dragega moža, ata ter starega ata

LEOPOLDA VOLKAR

se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja, za venec delavcem KOMUNALE ter spremstvo na njegovih zadnjih poti.

Zena Julijana ter hčerka Julijana z družino

UREDNIŠKI ODBOR: ing. Zaje Bojan, Janša Stanislav, Bulovec Franc, Kolman Franc, Knafelj Slavko, Brajnik Vane — **ODGOVORNI UREDNIK:** Knafelj Slavko — Izhaja mesečno — Za člane kolektiva brezplačno — Tiska Gorenjski tisk, Kranj